

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ประเมินได้ศึกษา แนวคิด เอกสาร และงานประเมินที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เกี่ยวกับการเพิ่มปริมาณผู้เรียนและลดปัญหาการออกกลางคัน
2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมิน
 - 2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ
 - 2.2 เป้าหมายของการประเมินโครงการ
 - 2.3 ประเภทของการประเมินโครงการ
 - 2.4 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ
 - 2.5 รูปแบบการประเมินโครงการ
3. หลักการบริหารจัดการ
 - 3.1 แนวคิด และทฤษฎีการบริหารจัดการ
 - 3.2 ทรัพยากรในการบริหารจัดการ
 - 3.3 แนวคิดทางการบริหารจัดการ
 - 3.4 แนวคิดการจัดการยุคการบริหารสมัยใหม่ (Modern Management)
 - 3.5 แนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA
4. บริบทของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี
5. โครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคันของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

แนวคิดและนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เกี่ยวกับการเพิ่มปริมาณผู้เรียนและลดปัญหาการออกกลางคัน

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555 - 2569) โดยการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาโดยให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา ให้สามารถสร้างงานสร้างรายได้

โครงการสำคัญ

1. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยกระดับรายได้ ของชุมชน
2. โครงการฝึกอาชีพระยะสั้นตามความต้องการของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้ แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้ ออยู่นอกระบบ

โครงการสำคัญ

1. โครงการเทียบโอนประสบการณ์ในการทำงานเพื่อให้คุณวุฒิทางการศึกษา
2. โครงการอบรมฝึกอาชีพร่วมกับหน่วยงานตามโครงการพระราชดำริ
3. โครงการฝึกอาชีพร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการตามนโยบายยุทธศาสตร์
4. โครงการฝึกอาชีพให้กับผู้พิการ สูงอายุผู้ด้อยโอกาส

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนอบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ

โครงการสำคัญ

1. โครงการฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อสร้างหรือเปลี่ยนอาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน
2. โครงการอบรมยกระดับฝีมือแรงงานหลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างระบบการจูงใจให้เกิดการตัดสินใจเข้าศึกษาต่ออาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ปรับระบบกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาต่ออาชีวศึกษา

โครงการสำคัญ

1. โครงการพัฒนาหลักเกณฑ์ เพื่อให้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาจัดสรรเงินกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนอาชีวศึกษา 100% ในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน
2. โครงการสนับสนุนด้านทุนการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พักและแหล่งรองรับงาน

กลยุทธ์ที่ 2 จัดหาแหล่งเงินสนับสนุนทุนการศึกษาให้ผู้ ที่สนใจและคนเก่งได้ศึกษาในระดับปวช., ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โครงการสำคัญ

1. โครงการจัดหาแหล่งเงินทุนการศึกษาจากภายนอกสถานศึกษา
2. โครงการจัดหาแหล่งเงินทุนการศึกษาในสถานศึกษา
3. โครงการสนับสนุนเครื่องมือประจำตัวพื้นฐานตามวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพอิสระหลังจบการศึกษา สร้างความมั่นคงในชีวิต

โครงการสำคัญ

1. โครงการแนะแนวเส้นทางความก้าวหน้าเพื่อการประกอบอาชีพ (Career Path)
2. โครงการกองทุนตั้งตัวอาชีวศึกษา
3. โครงการเฝ้าแก่น้อย

จากการประชุมสัมมนาคณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (อ.กรอ.อศ.) เรื่องทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา 2021 (<https://www.moe.go.th/moe/th/news>) รัฐบาลได้มอบให้กระทรวงศึกษาธิการดูแลการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และนโยบาย Thailand 4.0 มุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาคนให้สามารถผลิตนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีในการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศในด้านต่าง ๆ อาทิ การเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farming), ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Smart Enterprise), อุตสาหกรรมยุค 4.0 (Industry), เศรษฐกิจระบบชีวภาพ และแนวทางทางการตลาดเป็นตัวนำการผลิต ฯลฯ ซึ่งการจัดประชุม อ.กรอ.อศ. ประจำปี ที่มีประธาน อ.กรอ.อศ. ทั้ง 36 กลุ่มมาร่วมแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา 2021 ในครั้งนี้ จึงถือเป็นการแลกเปลี่ยนที่มีประโยชน์ต่อการวางแผนงานในอนาคต หลายประการ อาทิ

การเพิ่มสัดส่วนผู้เรียน ขอให้ชาวอาชีวะร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา เพื่อที่จะเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อสายสามัญตามเป้าหมายที่วางไว้ คือ 50:50 ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย หรือประมาณ 40:60 เท่านั้น

การแก้ปัญหาเด็กออกกลางคัน ซึ่งได้รับทราบผลการดำเนินงานว่ามีแนวโน้มลดลงตามลำดับ โดยข้อมูลจำนวนเด็กออกกลางคัน ปี 2559 ลดลงจากปี 2558 เหลือร้อยละ 14 และในปัจจุบันจำนวนเด็กออกกลางคันก็ยังคงลดลงเรื่อย ๆ จนเหลืออีกเพียงร้อยละ 7 เท่านั้น

ยุทธศาสตร์ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ยกกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล
 2. เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ
 3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดอาชีวศึกษา
 4. เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
- นโยบายการบริหารจัดการอาชีวศึกษา สรุปได้ ดังนี้

มติที่ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษา “เรียนฟรีมีงานทำ มีรายได้ระหว่างเรียน”

- 1.1 พัฒนาศูนย์อบรมอาชีวศึกษา
- 1.2 เทียบโอนประสบการณ์สายอาชีพจบปวช. ได้ใน 8 เดือน
- 1.3 จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา
- 1.4 จัดตั้งและขยายศูนย์ซ่อมสร้าง เพื่อชุมชนFix It Center
- 1.5 ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สนับสนุน OTOP
- 1.6 ขยายให้มีผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น
- 1.7 ลดการออกกลางคัน
- 1.8 ขยายโอกาสในการศึกษาด้านอาชีวศึกษาถึงระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการ
- 1.9 สอนวิชาชีพ เพื่อคนพิการในสถานศึกษา
- 1.10 สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาขั้น

พื้นฐาน

ภาคใต้

- 1.11 จัดอาชีวศึกษาและพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ในกลุ่มพื้นที่ชายแดน

มติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ “ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ปฏิรูปการสอบ ให้ทันกับยุคสมัยอย่างมีคุณภาพ”

ด้านคุณภาพผู้เรียน

- 2.1 เร่งยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 2.2 ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 2.3 ปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาทุกระดับ
- 2.4 ยกกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยอิงผลการประเมินระดับชาติ (V - Net) และการ

ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

- 2.5 พัฒนาแนวทางการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง
- 2.6 ร่วมมือกับภาคเอกชน ในการเรียนการสอน และฝึกงานในสถานประกอบการ
- 2.7 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ การบริการสังคม จิตอาสา

และกีฬา

ด้านคุณภาพสถานศึกษา

- 2.8 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
- 2.9 ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษา โดยอิงผลการประเมินของ สมศ.ด้านคุณภาพการเรียนการสอน
- 2.10 วิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการ
- 2.11 ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของผู้เรียนและผู้สอน
- 2.12 ส่งเสริมนวัตกรรม การจัดการอาชีวศึกษา
 - โรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์(Project Based Learning และการประดิษฐ์คิดค้น)
 - วิทยาลัยเทคนิคมาตาพุด (Constructionism)
 - วิทยาลัยการท่องเที่ยวกลาง
- 2.13 จัดการเรียนการสอน English Program และ Mini English Program ด้านอาชีวศึกษา
- 2.14 นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน

ด้านคุณภาพครู

- 2.15 กำหนดมาตรฐานสมรรถนะครูอาชีวศึกษา
- 2.16 พัฒนาคู โดยใช้เครือข่าย/สมาคมวิชาชีพ
- 2.17 พัฒนาระบบนิเทศภายใน
- 2.18 เร่งยกระดับวิทยฐานะ

มิติที่ 3 การสร้างประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการ “การบริหารจัดการเป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น มีเอกภาพ ใช้เทคโนโลยีสนับสนุน”

- 3.1 พัฒนาระบบฐานข้อมูล สนับสนุนการวางแผนและการพัฒนาคุณภาพ
- 3.2 นำระบบ ICT มาใช้เพื่อการบริหารจัดการ
- 3.3 บริหารงานบุคคล โดยใช้หลักธรรมาภิบาล
 - ดูแลและแก้ปัญหาครูจ้างสอนและใบประกอบวิชาชีพ
 - สร้างขวัญ กำลังใจ และจิตสำนึกในความเป็นเจ้าขององค์กร

3.4 ป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

3.5 จัดสรรงบประมาณ/ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

- ครูภัณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน
- สถานศึกษาขนาดเล็ก

3.6 กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ

มติที่ 4 ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา“เพิ่มทักษะวิชาชีพ ด้วยความร่วมมือในและต่างประเทศ”

4.1 จัดตั้งกองทุนอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมวิชาชีพ

4.2 เพิ่มการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งในและต่างประเทศ

4.3 ขยายความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในรูปแบบต่างๆ ในการพัฒนานักศึกษา พัฒนาครูพัฒนาการเรียนการสอน

4.4 ร่วมกับประเทศในอาเซียน พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษา

การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดไว้ ดังนี้

1. ด้านการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานโดย

1.1 รักษาเป้าหมายผู้เรียนในระดับ ปวช. การเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับ ปวส.

1.2 ลดปัญหาการออกกลางคัน โดยวางเป้าหมายให้ลดลงร้อยละ 5 ด้วยการป้องกัน/ดูแลรายบุคคล การวิจัยพัฒนา แก้ปัญหารายวิทยาลัย/รายสาขาวิชา การวิเคราะห์แก้ปัญหาเชิงระบบ กลุ่มเป้าหมายใน 50 วิทยาลัยที่มีปัญหาการออกกลางคันสูง

1.3 จัดการเรียนการสอนในระดับพื้นที่และภาพรวมตามความต้องการในแต่ละสาขา

1.4 เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนสายอาชีพด้วยระบบโควตา

1.5 เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนสำคัญต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในเชิงรุก ซึ่งได้แก่นักเรียน และผู้ปกครอง

2. ด้านการขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

2.1 จัดอาชีวศึกษาครอบคลุมทุกพื้นที่ สาขาอาชีพ การขยายกลุ่มเป้าหมาย

2.2 จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัดและกรุงเทพมหานคร รวม 19 สถาบัน และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคละ 1 แห่ง จำนวน 4 แห่ง

2.3 จัดตั้งสถานศึกษาอาชีวะอำเภอในกลุ่มอำเภอชั้นหนึ่ง

2.4 ส่งเสริมการจัดอาชีวะชายแดนใต้สู่สันติสุข ศูนย์ฝึกอบรมอาชีวะ อาชีวะสองระบบ และการจัดหลักสูตรอาชีวะท้องถิ่น และสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส

2.5 มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาที่เป็นนโยบายรัฐบาล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการจัดอาชีวศึกษาเฉพาะทาง อาทิ ปีโตรเคมี การสร้างเขตรุ่นใหม่ คริวไทยสู่ครัวโลก พลังงานทดแทน โลจิสติกส์/รถไฟความเร็วสูง อัญมณี ยานยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ท่องเที่ยว/โรงแรม ฯลฯ

2.6 ขยายกลุ่มเป้าหมายอาชีวะในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวะเพื่อคนพิการ

อาชีวะวัยแรงงาน อาชีวะสูงวัย อาชีวะเพื่อสตรี อบรมระยะสั้น/ตลาดนัดอาชีพ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อต่อยอดและพัฒนาทักษะทั้ง Upgrade Skills และ Re Skills ร่วมจัดอาชีวศึกษาในสถานพินิจ เรือนจำ ค่ายทหาร และ อปท. ฯลฯ

2.7 สนับสนุนให้หน่วยงาน/องค์กร ร่วมจัดอาชีวศึกษาซึ่งได้แก่ สถานประกอบการ อปท. และภาคเอกชนจากสาขาอาชีพต่างๆ ฯลฯ

2.8 จัดอาชีวะทางเลือก อาชีวะทายาท วิทยาลัยอาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์ อาชีวะอินเตอร์ และอาชีวะเทียบโอนประสบการณ์

2.9 เพิ่มช่องทางการเรียนอาชีวศึกษาด้วย อาชีวะทางไกล และเครือข่ายวิทยุเพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพ (R-radio network)

3. ยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษา

3.1 ระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน ส่งเสริมคุณภาพและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาโดย

- พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism, Project Based Learning Authentic Assessment, การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริง/สถานการณ์จริง อาทิ Fix It Center และกรณีภัยพิบัติ

- พัฒนาระบบนิเทศ การจัดการความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์จากครูรุ่นพี่สู่ครูรุ่นใหม่ (นิเทศภายใน) และการนิเทศทางไกล

- สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนให้ทุกวิทยาลัยผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับดีมาก และเตรียมพร้อมรับการประเมินระดับสากล

- ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งตามความต้องการของพื้นที่ และการให้บริการกลุ่มเป้าหมายพิเศษ อาทิ คนพิการ, วัยทำงาน, สูงวัย, สตรี ฯลฯ

- ใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน สนับสนุนความพร้อมในด้าน Hardware สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการประกวดสื่อ/สื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน

- พัฒนาครู สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ

- จัดหาสื่อ/หนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ทันสมัยและเพียงพอ

3.2 ระดับผู้เรียน ยกย่องความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา มีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) โดยใช้ V-NET การประเมินด้านมาตรฐานวิชาชีพ และการประเมินระดับห้องเรียน สร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคตด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดบนพื้นฐาน Competency Based Technology Based Green Technology และ Creative economy รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ อาทิ สุภาพบุรุษอาชีวะ ลูกเสือ กีฬา และการป้องกัน/แก้ไขการทะเลาะวิวาท

3.3 เตรียมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคม ASEAN โดยการเพิ่มจำนวนสถานศึกษา English Program (EP) Mini English Program (MEP) ทุกจังหวัด ใช้หลักสูตร/สื่อต่างประเทศ สนับสนุนการฝึกงานต่างประเทศ/บริษัทต่างประเทศและในประเทศ ยกย่องทักษะด้านภาษาอังกฤษในงานอาชีพ ส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาประเทศคู่ค้า จัดระบบ Sister School ทุกประเทศใน ASEAN

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา

การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการอาชีวศึกษาและการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายตามผลลัพธ์และผลผลิตของสถานศึกษาตลอดจนการมุ่งเน้นความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงมุ่งให้ความสำคัญของคุณภาพที่เป็นผลผลิตของสถานศึกษา ซึ่งก็คือผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับชั้น ทั้งนี้ในระบบของการจัดการอาชีวศึกษา ตั้งแต่การเริ่มรับผู้เรียนเข้าสู่ระบบการจัดการเรียนการสอนและการสำเร็จการศึกษาควรให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ แต่ก็ยังมีผู้เรียนจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถอยู่ในระบบของการจัดการเรียนการสอนหรือการออกกลางคัน จึงส่งผลต่อความสูญเสียค่าทางการศึกษาและกระทบต่อการผลิตกำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานอันเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้วยเหตุนี้การออกกลางคันของผู้เรียนจึงเป็นปัญหาสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศที่ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา อีกทั้งมีนโยบายที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อสนับสนุนการเพิ่ม

กำลังคนเข้าสู่สถานประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม เกษตร และการบริการเพื่อรองรับการพัฒนา เศรษฐกิจและลดความสูญเสียเปล่าของงบประมาณ ด้านการศึกษาจึงกำหนดนโยบายในการลดปัญหา การออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้อัตราการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นศูนย์ โดยได้เริ่มขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ด้วยการจัดสรรงบประมาณ รายจ่าย ประเภทงบรายจ่ายอื่น จำนวน 110,000,000บาท (หนึ่งร้อยสิบล้านบาทถ้วน) สำหรับ เป็น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ปรากฏผลว่าใน ปีการศึกษา 2556 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีอัตราการออกกลางคันของผู้เรียนทั้ง ระดับ ปวช.และ ปวส. รวมทั้งสิ้นร้อยละ 27.52 ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 และ 2558 ได้ จัดสรรงบประมาณรายจ่าย จำนวน 45,000,000บาท (สี่สิบล้านบาทถ้วน) ให้กับสถานศึกษาเพื่อ ดำเนินงานลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ปรากฏผลว่า ปีการศึกษา 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีอัตราการออกกลางคัน ของผู้เรียนทั้งระดับ ปวช.และ ปวส. รวมทั้งสิ้นร้อยละ 19.30 และปีการศึกษา 2558 มีอัตราการออกกลางคัน รวมทั้งสิ้น ร้อยละ 18.54 สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 42,100,000 บาท(สี่สิบล้านหนึ่ง แแสนบาทถ้วน) ให้กับสถานศึกษาเพื่อดำเนินการลดปัญหาการออกกลางคันอย่างต่อเนื่องปรากฏผลว่า มีอัตราการออกกลางคันรวมทั้งสิ้น ร้อยละ 1.33 (ข้อมูล ณ วันที่ 28 ส.ค. 59) จากผลสัมฤทธิ์การ ดำเนินงานที่มีมาอย่างต่อเนื่องประกอบกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทุกแห่งได้ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณและการติดตามผลการดำเนินงาน ของสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา จึงได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง โดยปีงบประมาณ พ.ศ.2560 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 16,480,000 บาท (สิบล้านสี่แสนแปดหมื่นบาทถ้วน) เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินงานแก้ไขปัญหาการ ลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ตามนโยบาย ของรัฐบาลและสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในการนี้สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา (2560: 1-4) จึงได้สร้างกลไกให้ สถานศึกษาได้ขับเคลื่อนงาน เพื่อลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีความ ตระหนักรู้และเข้าใจสามารถปฏิบัติงาน ตามแนวทางที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน ทศวรรษที่ ๒ โดยการลดปัญหา การออกกลางคันของผู้เรียน 2) เพื่อสนับสนุนการเพิ่มกำลังคนใน ระดับกลางเข้าสู่สถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมเกษตร และการบริการรองรับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กำหนดเป้าหมาย ดังนี้

1. เชิงปริมาณ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเข้าร่วมดำเนินงานโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 424 แห่ง

2. เชิงคุณภาพ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีนวัตกรรมการแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

เพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้ได้อ้อยละ 10

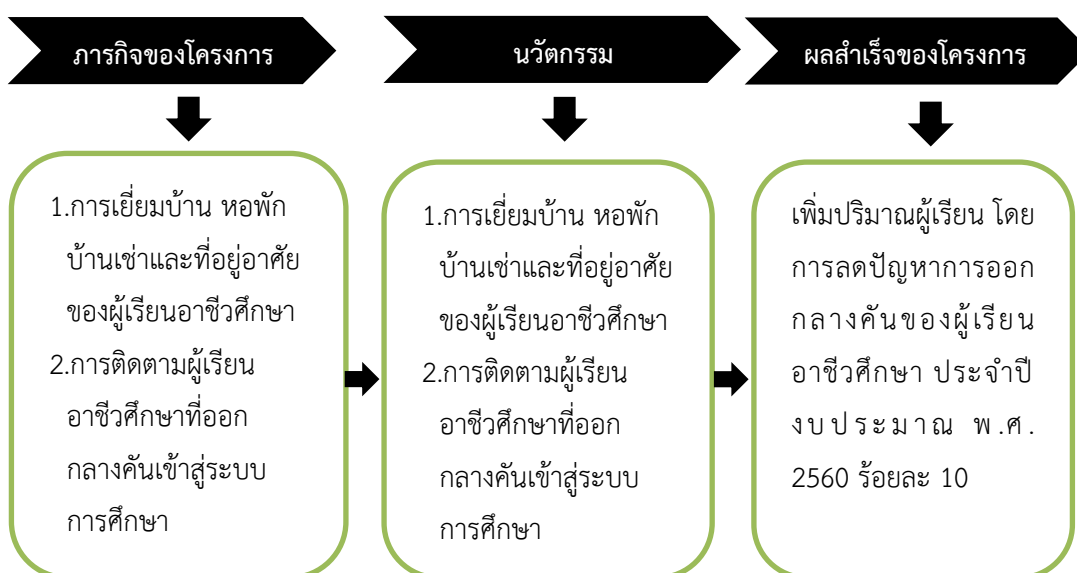
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษาสอดคล้องตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ทศวรรษที่ 2 โดยการลดจำนวนการออกกลางคันของผู้เรียน

2. สามารถเพิ่มกำลังคนระดับกลางเข้าสู่สถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม เกษตร และการบริการ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3. สถานศึกษามีรูปแบบการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน

ดังภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ประเภทรายจ่ายอื่น จำนวน 16,480,000 บาท (สิบหกล้านบาทถ้วน) เพื่อให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินงานตามภารกิจ โครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน อาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ รวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่ามากที่สุด สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษาจึง กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ และเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมและเชิดชูเกียรติดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่มีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จ ของโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
2. เพื่อคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจโครงการ
 - 1) การเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน
 - 2) การติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคัน กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

วิธีการประเมินผล สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบ ที่มีผลการดำเนินงานกิจกรรมตามภารกิจ ดังนี้

- 1) การรายงานข้อมูลและผลการดำเนินงานตามภารกิจ ผ่านระบบออนไลน์และรูปแบบเอกสาร ตามปฏิทินการติดตามและรายงานผล
- 2) คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบ ตรวจสอบผลการดำเนินงาน คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบ ประเมินเพื่อคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่มี ผลการดำเนินโครงการ ดังนี้
 - 1) คัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่มีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด ความสำเร็จของโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
 - 2) เพื่อคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้านการดำเนินงานตามภารกิจโครงการ

- 2.1) การเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน
- 2.2) การติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคัน กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่มีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ 2560

ตารางที่ 2 แสดงเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่มีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

ประเด็นการประเมิน	คะแนน
1. ความตระหนัก	(20 คะแนน)
1.1 การรายงานข้อมูลและผลการดำเนินงานผ่านระบบออนไลน์ไปยังเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และในรูปแบบเอกสาร ตามปฏิทินการติดตามรายงานผล	10 คะแนน
1.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในระบบ GFMS	10 คะแนน
2. ความพยายาม	(30 คะแนน)
2.1 มีการดำเนินงานเยี่ยมบ้านผู้เรียน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน	15 คะแนน
2.2 มีการดำเนินงานติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	15 คะแนน
3. ผลสัมฤทธิ์	(50 คะแนน)
3.1 มีนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการเยี่ยมบ้านผู้เรียน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียนไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหา	15 คะแนน
3.2 มีนวัตกรรมการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	15 คะแนน
3.3 ร้อยละของผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหาที่ได้รับการเยี่ยมบ้านผู้เรียน หอพัก บ้านเช่า	10 คะแนน
3.4 ร้อยละของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	10 คะแนน
คะแนนรวมทั้งสิ้น	100 คะแนน

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามภารกิจ
โครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 การ
เยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน

ตารางที่ 3 แสดงเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการ
ดำเนินงานตามภารกิจโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 การเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของ
ผู้เรียน

ประเด็นการประเมิน	คะแนน
1. ความตระหนัก	(20 คะแนน)
1.1 มีแผนงาน โครงการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของ ผู้เรียน	10 คะแนน 10 คะแนน
1.2 มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ในการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่ อาศัยของผู้เรียน	(30 คะแนน)
2. ความพยายาม	10 คะแนน
2.1 มีกระบวนการการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน	10 คะแนน
2.2 มีรายงานสรุปผลการรายงานผลการเยี่ยมบ้านผู้เรียน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน	10 คะแนน
2.3 การนำผลการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียนไปใช้ ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน กลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหา	
3. ผลสัมฤทธิ์	(50 คะแนน)
3.1 มีนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และ ที่อยู่อาศัยของผู้เรียนไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการ ออกกลางคันของผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มปัญหา	20 คะแนน
3.2 ร้อยละของผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหาที่ได้รับการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน	15 คะแนน
3.3 ร้อยละของผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหาที่ได้รับการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาจากการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาจากการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน	15 คะแนน
คะแนนรวมทั้งสิ้น	100 คะแนน

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามภารกิจ
การติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

ตารางที่ 4 แสดงเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการ
ดำเนินงานตามภารกิจการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกลับเข้าสู่ระบบ

ประเด็นการประเมิน	คะแนน
1. ความตระหนัก	(20 คะแนน)
1.1 มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม การติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออก กลางคันกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	10 คะแนน
1.2 มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ในการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออก กลางคันกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	10 คะแนน
2. ความพยายาม	(30 คะแนน)
2.1 มีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนที่ออกจากระบบการศึกษา ช่วงปีการศึกษา 2558 และปีการศึกษา 2559	15 คะแนน
2.2 มีกระบวนการการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกลับเข้าสู่ ระบบการศึกษา	15 คะแนน
2.3 มีรายงานสรุปผลการรายงานผลการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออก กลางคันกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	10 คะแนน
3. ผลสัมฤทธิ์	(50 คะแนน)
3.1 มีนวัตกรรมการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกลับเข้าสู่ ระบบการศึกษา	15 คะแนน
3.2 ร้อยละของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันที่ได้รับการติดตามเข้าสู่ ระบบการศึกษา	15 คะแนน
3.3 ร้อยละของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	20 คะแนน
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	100 คะแนน

การดำเนินงานตามภารกิจการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา

1. มอบหมายหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาทุกคน

ครูที่ปรึกษาทุกคนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดูแลผู้เรียนซึ่งเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะตั้งแต่ผู้เรียนเริ่มเข้าเรียนจนสำคัญการศึกษา ครูที่ปรึกษาจะมีบทบาท

สำคัญในการดูแลและแนะนำ ซึ่งจะให้ผู้เรียนสามารถเรียนตลอดหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อครูที่ปรึกษาเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษาเป็นอย่างดีแล้ว จะทำให้การมอบหมายหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ส่งผลต่อการลดปัญหาการออกกลางคันได้เป็นอย่างดี รายละเอียดการมอบหมายหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาดังนี้

- 1) มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม การมอบหมายหน้าที่ของครูที่ปรึกษา
- 2) มีคำสั่งแต่งตั้งครูที่ปรึกษาและการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาทุกคน
- 3) มีหลักฐานในการให้คำปรึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 4) มีหลักฐานในการประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแก้ปัญหาหรือส่งเสริมความ

เลิศของผู้เรียน

- 5) มีการจัดแฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
 - 6) มีสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน
2. การจัดทำแฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียนอาชีวศึกษาทุกคน

แฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียน เป็นที่เก็บข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียนที่เน้นข้อมูลรอบด้านโดยเน้นประโยชน์ในการดูแลผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและความประพฤติ ดังนั้น ครูที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการจัดทำแฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการดูแลผู้เรียนได้เป็นอย่างดี รายละเอียดการจัดทำแฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียนทุกคน ดังนี้

- 1) มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมการจัดทำแฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียน
 - 2) มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำแฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียน
 - 3) มีการดำเนินการจัดทำแฟ้มประวัติ คัดกรอง แยกกลุ่ม และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
 - 4) มีการสรุปรายงานผลการดำเนินการจัดทำแฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียน
 - 5) จำนวนผู้เรียนที่ได้รับการส่งต่อหรือแก้ไขปัญหา
3. การเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน

เป็นกิจกรรมหนึ่งของระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสำคัญอย่างมากโดยเป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยเหลือให้ผู้ปกครองและสถานศึกษาได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียนในด้านการเรียน ด้านความประพฤติ และความเป็นอยู่ที่แท้จริงของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางสร้างความช่วยเหลือที่ดีในการช่วยเหลือป้องกัน แก้ไข และพัฒนาผู้เรียนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป การดำเนินงานกิจกรรมเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียนนั้น ให้ดำเนินการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียนในภาคเรียนที่ 1 ของแต่ละปีการศึกษา โดยรายละเอียดการปฏิบัติงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน

1. จัดทำแผนงาน โครงการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน
2. จัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ประชุมชี้แจงเพื่อมอบนโยบายการดำเนินงานกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียนแก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ
3. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบถึงแนวทางการดำเนินงานโดยใช้ สื่อประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลาย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำแผ่นพับ เป็นต้น
4. เตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร อุปกรณ์ และประเด็นการสนทนา ดังนี้
 - 4.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลประวัติส่วนตัวของผู้เรียนเป็นแฟ้มประวัติประจำตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล
 - 4.2 จัดทำตารางกำหนดการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน
 - 4.3 ศึกษาแผนที่ เส้นทาง และจัดเตรียมพาหนะในการเดินทาง
5. ติดต่อประสานงาน นัดหมายวันเวลาการไปเยี่ยมบ้านและแจ้งวัตถุประสงค์เยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียนกับผู้ปกครอง
 - ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการเยี่ยมบ้านผู้เรียน
 - ดำเนินงานตามกิจกรรมเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยของผู้เรียน โดยมีหลักการดำเนินงานดังนี้
 1. ศึกษาเทคนิควิธีการสัมภาษณ์ การพูดคุยและเทคนิคการใช้คำถาม
 2. ไปตรงเวลานัดหมาย แต่งกายสุภาพ สร้างความคุ้นเคย ทักทาย ปราศรัยด้วยไมตรีจิต และการเคารพให้เกียรติ
 3. พูดถึงผู้เรียนในเชิงบวก และร่วมสนทนาหารือกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสัมภาษณ์เชิงลึกให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และใช้ข้อมูลแก้ปัญหาผู้เรียน
 4. กระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น
 5. รวบรวม และบันทึกสรุปรูปข้อมูล
 - ขั้นตอนที่ 3 หลังการเยี่ยมบ้าน หอพัก บ้านเช่า และที่อยู่อาศัยผู้เรียน
 1. ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจำแนกกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มปัญหา
 2. สรุปรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา
 3. จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียน และหรือการส่งต่อผู้เรียน
 4. การติดตามและจัดทำข้อมูลผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคัน กรณีศึกษารายบุคคลปีการศึกษา 2561
4. การติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคัน กรณีศึกษารายบุคคลปีการศึกษา 2561 มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. สถานศึกษาประชุมชี้แจงมอบนโยบายต่อคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. สถานศึกษาจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงานในการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคัน กรณีศึกษารายบุคคล ปีการศึกษา 2561
3. สถานศึกษาจัดทำคำสั่งมอบหมายหน้าที่ในการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกรณีศึกษารายบุคคล ปีการศึกษา 2561
4. สถานศึกษาจัดทำเครื่องมือในการติดตามและเก็บข้อมูลผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกรณีศึกษารายบุคคล ปีการศึกษา 2561
5. สถานศึกษาสรุปรายงานผลการติดตามและเก็บข้อมูลผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกรณีศึกษารายบุคคล ปีการศึกษา 2561 ภาพรวมของสถานศึกษา
6. สถานศึกษาสรุปผลการติดตามข้อมูลผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคัน

ความหมายของการออกกลางคัน เอกบุตธ อยุ่สุข (2550: 6) ให้ความหมาย การออกกลางคันว่า การที่ผู้เรียนพ้นสภาพจากการเป็นผู้เรียน ลาออกจากการเป็นผู้เรียนหรือขาดการติดต่อกับงานทะเบียน ก่อนครบตามหลักสูตรกำหนดไว้ ส่วน รุ่งโรจน์ อาริยะ (2552 : 5) อธิบายไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่ผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาแล้ว ต้องออกจากสถานศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เช่นลาออกเนื่องจาก ผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดจำหน่ายชื่อออกเพราะไม่ลงทะเบียนเรียนตามกำหนดเวลา ขาดเรียนเกินกำหนด จึงพ้นสภาพการเป็นผู้เรียน ก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของสถานศึกษา นอกจากนี้ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550: 32) ให้คำนิยามการออกกลางคันไว้ว่า การออกกลางคัน คือ การที่นักเรียนต้องออกจากระบบโรงเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 15) ให้คำนิยามของการออกกลางคันว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองจนเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ เด็กบางคนขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ขาดโอกาสที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนจบ ต้องหยุดเรียนรู้ เขาจึงขาดโอกาสที่จะพัฒนาตนเองและประเทศชาติ จึงขาดกำลังในการพัฒนาประเทศ เด็กกลุ่มนี้คือ เด็กออกกลางคันสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 20) ได้ให้คำนิยามของการออกกลางคัน คือ การที่นักเรียนถูกจำหน่ายชื่อออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา โดยไม่ใช่สาเหตุอันเนื่องมาจากการย้ายสถานศึกษา

สรุปความหมายของการออกกลางคัน ว่าหมายถึง การที่ผู้เรียนที่ได้ลงทะเบียนเรียนแล้วขาดการติดต่อกับงานทะเบียนต้องออกจากระบบสถานศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรโดยไม่ใช่สาเหตุเนื่องจากย้ายสถานศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความเป็นเลิศเฉพาะทาง สาขา การท่องเที่ยว วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ผู้ประเมินได้ทบทวนแนวคิด เอกสารและงานประเมิน ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การประเมิน (Evaluation) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน พอสรุปได้ ดังนี้

พิสนุ พงศ์ศรี (2550 : 4) ได้กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของ สิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยการนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับ สุริยวรรณ จินตามงคล (2551 : 119) อ้างอิงจาก อรทัย ศักดิ์สูง (2551 : 17) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศในการ ตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ การประเมินโครงการเพื่อให้ทราบว่าโครงการนั้นบรรลุกลุ่มเป้าหมาย ที่กำหนดไว้เพียงใดมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร จะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการ เช่นเดียวกับเชาว์ อินโย (2553 : 4) ได้กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้น ๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการจัดการ และได้ให้ความหมายของโครงการ หมายถึง ส่วนย่อยส่วนหนึ่งของแผนงาน ซึ่งประกอบด้วยชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ มีการกำหนดทรัพยากรในการดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงานได้อย่างชัดเจน โดยออกแบบมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ นอกจากนี้ นิศา ชูโต (2551 : 9) ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการ หมายถึง กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ความหมายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการ การหาแนวทางวิธีการปรับปรุง วิธีการจัดการ เกี่ยวกับโครงการและหาผลที่แน่ใจว่าเกิดจากโครงการเพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของ โครงการให้ดียิ่งขึ้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินโครงการ (Program Evaluation) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดคุณค่าของโครงการ หรือกิจกรรมที่กำหนดขึ้นภายในแผนงาน นำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ว่าดีมีประสิทธิภาพได้ผลเพียงใด บรรลุถึงเป้าหมายมากน้อย เพียงใดเพื่อนำข้อมูลผลการประเมินที่ได้ไปพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการ

เป้าหมายของการประเมินโครงการ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554 : 8) ได้จำแนกประเภทเป้าหมายการประเมินไว้ ดังนี้ 1) ประโยชน์ นิยม (Utilitarianism) นักทฤษฎีในแนวนี้นี้เชื่อว่าเป้าหมายของการประเมิน คือ การสร้างประโยชน์สุข แก่สังคม การประเมินจะมีคุณค่าต่อเมื่อการประเมินนั้นเป็นประโยชน์ หรือทำให้เกิดความผาสุกแก่มนุษย์ และสังคม การประเมินจะมีประโยชน์สูงสุดเมื่อสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับ ผู้เกี่ยวข้อง จึงเน้นการประเมินที่สามารถเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อระบบการบริหารงาน

การวางแผน การดำเนินโครงการ และการตัดสินใจในเชิงบริหาร โดยนักประเมิน มีบทบาทเป็นผู้ป้อนสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ไม่ควรเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ทำการประเมินด้วยตนเอง แต่ให้เป็นดุลยพินิจของผู้ใช้สารสนเทศนั้น ๆ เป็นผู้ชี้ขาดคุณค่าของสิ่งที่ทำการประเมิน 2) พหุนิยม (Pluralism) นักทฤษฎีในแนวนี้เชื่อว่าเป้าหมายของการประเมิน มีใช้เพียงหนึ่งเดียว หรือเพื่อประโยชน์สุขแก่สังคมเพียงอย่างเดียว อาจเสนอเป้าหมายอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย เช่น ทำการประเมินเพื่อแสดงกลไกแห่งอำนาจในการติดตาม ควบคุม ดูแลการดำเนินงานต่าง ๆ การประเมินเพื่อตัดสินคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งที่ทำการประเมินตามความรู้และประสบการณ์ ความเชื่อของนักประเมินซึ่งอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้สารสนเทศก็ได้ ดังนั้น เป้าหมายของการประเมินที่สำคัญ คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ทำการประเมิน การประเมิน จะเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อนักประเมินได้ตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินแล้วตามความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของตน สอดคล้องกับศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2553 : 95) จุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการ คือ 1) เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิก 2) เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการ 3) เพื่อปรับปรุงงาน 4) เพื่อศึกษาทางเลือก และ 5) เพื่อขยายผล

สรุปได้ว่า เป้าหมายของการประเมินคือ การสร้างประโยชน์สุขแก่สังคม โดยใช้กลไกการติดตาม ควบคุม เพื่อประโยชน์บริหารงาน การวางแผน การดำเนินโครงการ และการตัดสินใจในเชิงบริหาร เพื่อให้เกิดการพัฒนาในลำดับต่อไป

ประเภทของการประเมินโครงการ

การแบ่งประเภทการประเมินนั้นมีหลายประเภทโดยสามารถแบ่งได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เซอร์ อินโย (2553 : 13 – 16) ได้แบ่งประเภทของการประเมินไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1.1 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) การประเมินแบบนี้เป็นการประเมินระหว่างการทำงาน ซึ่งควบคู่ไปกับการดำเนินงานของโครงการ โดยพิจารณาความก้าวหน้าของสิ่งที่ประเมินว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงส่วนใด อีกทั้งรวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สำหรับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและทำให้การทำงาน มีประสิทธิภาพ

1.2 การประเมินสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อมีการดำเนินงานได้สิ้นสุดลง แล้วทำการตรวจสอบว่า โครงการได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด ผลที่เกิดขึ้นได้ใช้ทรัพยากรไปอย่างเพียงพอคุ้มค่าหรือไม่ และทรัพยากรเพียงพอกับ ความต้องการของผู้รับบริการหรือไม่ มีผลกระทบ (Impact) หรือผลที่ไม่ได้คาดหวัง หรือผลพลอยได้ (Side Effects) อะไรบ้าง

2. แบ่งตามช่วงเวลาของการประเมิน แบ่งได้ 8 ประเภท ดังนี้

2.1 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นการประเมินเบื้องต้นก่อนที่จะจัดทำโครงการ ความต้องการจำเป็น คือ ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่จะควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นอยู่ ทำให้เกิดความจำเป็นในการจัดทำโครงการขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การประเมินความต้องการจำเป็นมีประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และการวางแผน

2.2 การประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Evaluation) เป็นการศึกษาสภาพความพร้อมด้านต่าง ๆ ในการจัดทำโครงการ วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการทำโครงการ เช่น ด้านกำลังคน เทคนิค สภาพภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ เป็นขั้นตอนที่ควรกระทำก่อนการเขียนโครงการ

2.3 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากร ที่จำเป็นที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ ว่ามีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี และแผนการดำเนินงาน เป็นต้น

2.4 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้าของโครงการมาใช้เหมาะสมหรือไม่ มีประโยชน์ในการค้นหาจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการ

2.5 การประเมินผลผลิต (Output/Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คำนวณค่าเพียงใด โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ผลการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศในการพิจารณาตัดสินใจ ยุติ ปรับ ขยายโครงการ

2.6 การประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบ (Outcome/Impact Evaluation) เป็นการประเมินผลการดำเนินงานจากโครงการที่จัดทำขึ้น ก่อให้เกิดผลอื่นใดเกิดขึ้นตามมาหรือไม่เป็นทั้งผลที่คาดหวังและไม่คาดหวัง และทั้งในทางที่ดีและไม่ดี

2.7 การประเมินการติดตาม (Follow up Evaluation) เป็นการดำเนินงานประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานไปแล้วระยะหนึ่ง เช่น อาจเป็น 6 เดือน 1 ปี หรือ 2 ปี เพื่อดูผลที่ได้จากการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนขึ้น

2.8 การประเมินอภิมาน (Meta Evaluation) เป็นการประเมินงานประเมิน เป็นการพิจารณาตัดสินคุณภาพหรือคุณค่าของการประเมิน ทำให้ทราบถึงจุดแข็ง และจุดอ่อนของรายงานการประเมิน

3. แบ่งตามผู้ประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

3.1 การประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator Evaluation) ผู้ประเมินเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง หรือปฏิบัติงานกับสิ่งที่จะประเมิน ข้อดี คือ ทำให้ทราบและเข้าใจในสิ่งที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ข้อเสีย คือ เมื่อเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องจึงอาจมีความลำเอียงเกิดขึ้นได้

3.2 การประเมินโดย ผู้ประเมินภายนอก (External Evaluator Evaluation) ผู้ประเมินไม่ได้เป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง หรือไม่ได้ปฏิบัติงานกับสิ่งที่จะประเมิน ข้อดี คือ มีความเป็นกลางในการประเมิน ข้อเสีย คือ ไม่เข้าใจ ไม่ทราบรายละเอียดของสิ่งที่ประเมิน และเนื่องจากเป็นบุคคลภายนอกอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานประเมิน

4. แบ่งตามมิติการประเมิน แบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

4.1 การประเมินตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้าการประเมินผลสรุป และการประเมินเพื่อการพัฒนา

4.2 การประเมินตามข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ คุณภาพ และแบบผสม

4.3 การประเมินตามวิธีการประเมิน ได้แก่ การประเมินเชิงธรรมชาติ และเชิงทดลอง

4.4 การประเมินตามจุดเน้นที่ประเมิน ได้แก่ การประเมินกระบวนการผลลัพธ์ ผลกระทบ การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายกับผลตอบแทน และการวิเคราะห์ต้นทุนกับประสิทธิผล

5. แบ่งตามช่วงเวลาเพื่อเอื้อต่อการประเมิน แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

5.1 การประเมินก่อนดำเนินงาน เป็นการประเมินผลก่อนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ โดยมุ่งเน้นประเมินตัวโครงการว่ามีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในแต่ละส่วนหรือไม่ มีความเป็นไปได้ คุ้มทุน มีเวลาเพียงพอหรือไม่ และจะมีอุปสรรคหรือปัญหาอะไรที่จะทำให้โครงการไม่สามารถดำเนินการได้ การประเมินก่อนดำเนินงานมีประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินโครงการ หรือล้มเลิกโครงการ

5.2 การประเมินระหว่างดำเนินงาน การประเมินแบบนี้ควบคู่ไปกับการดำเนินงานของโครงการ โดยพิจารณาความก้าวหน้าของสิ่งที่ประเมินว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ส่วนใดอีกทั้งรวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สำหรับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

5.3 การประเมินหลังดำเนินงาน เป็นการประเมินผลเมื่อการดำเนินงานได้สิ้นสุดลงแล้ว ทำการตรวจสอบว่าโครงการได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด ผลที่เกิดขึ้น ได้ใช้ทรัพยากรไปอย่างเพียงพอคุ้มค่าหรือไม่ มีผลกระทบ (Impact) หรือผลที่ไม่ได้คาดหวัง หรือ ผลพลอยได้ (Side Effects) อะไรบ้าง

ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2552 : 37) กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการวางแผนโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินโครงการ
4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิก หรือขยายการดำเนินโครงการต่อไป
5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร
6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557 : 4) ประโยชน์ของการประเมินโครงการสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ
2. ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินโครงการซึ่งนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปอย่างไร บอกละเลิกหรือปรับขยาย การดำเนินโครงการต่อไปอีก
4. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร คัดค้านกับการลงทุนหรือไม่
5. ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จ จุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการโดยจะมุ่งมั่นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการหรือองค์กร

รูปแบบการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2552 : 39) รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการมีหลายรูปแบบ ได้เสนอกรอบแนวความคิดให้นักประเมินได้เลือกใช้ สำหรับรูปแบบการประเมินโดยทั่วไปนิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งเน้น (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก

โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ ไทเลอร์ (R.W.Tyler) ครอนบาค (Cronbach) และเคริกแพทริค (Kirkpatrick)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนด และวินิจฉัยคุณค่าและ โครงการนั้น ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake) สคริฟเวน (Scriven) โพรวัส (Provus)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้บริหาร ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam : CIPP) อัลคิน (Alkin)

รูปแบบการประเมินของ โดนัลด์ แอล เคริกแพทริค Donald L.Kirkpatrick (สมคิด พรหมจ้อย, 2552 : 42; อ้างอิงจาก Donald L.Kirkpatrick, 1975 : 124) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการประเมินผลการฝึกอบรมว่า “การฝึกอบรมเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใด ๆ ควรจะจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่าการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงใด” การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมปกติที่เกิดขึ้นในทุกโครงการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้ผ่านการอบรมได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เคริกแพทริค เห็นว่าการประเมินผลการอบรมจะทำให้ได้ความรู้อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. การฝึกอบรมนั้นได้ให้อะไร หรือเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในลักษณะใดบ้าง
2. ควรยุติโครงการชั่วคราวก่อน หรือควรดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ
3. ควรปรับปรุงหรือพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมในส่วนใดบ้าง และควรปรับปรุงอย่างไร

แนวทางการประเมินผลโครงการฝึกอบรม เคริกแพทริค เสนอว่าควรดำเนินการประเมิน ประสิทธิภาพของการอบรม 4 ลักษณะ คือ

1. การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction) การประเมินผลขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้ว่า ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้น มีความรู้สึกอย่างไรต่อการฝึกอบรม เช่น ผู้เข้ารับการอบรมพอใจหรือไม่ต่อสิ่ง ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนั้น ต้องการได้รับข้อมูล ที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความหมายและความเป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้ จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมอันดับแรก

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ และทักษะอะไรบ้าง และมีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะ เจตคติ ล้วนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโอกาสต่อไป

3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ การประเมินผลในขั้นนี้นับว่ายาก และใช้เวลามากกว่าการประเมินผลในสองขั้นแรก เพราะจะต้องออกไปติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริงของผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งจะมีคำถามอยู่หลายข้อที่ผู้ประเมินต้องตอบให้ได้เสียก่อน เช่น ควรจะออกไปประเมินเมื่อไร (1 เดือน หรือ 3 เดือน หรือ 6 เดือน หรือ 1 ปี หลังจากการฝึกอบรม) จะเก็บข้อมูลจากใครจึงจะเชื่อถือได้มากที่สุด (จากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อนร่วมงาน จากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือจากผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเอง) การประเมินควรดำเนินการ ดังนี้

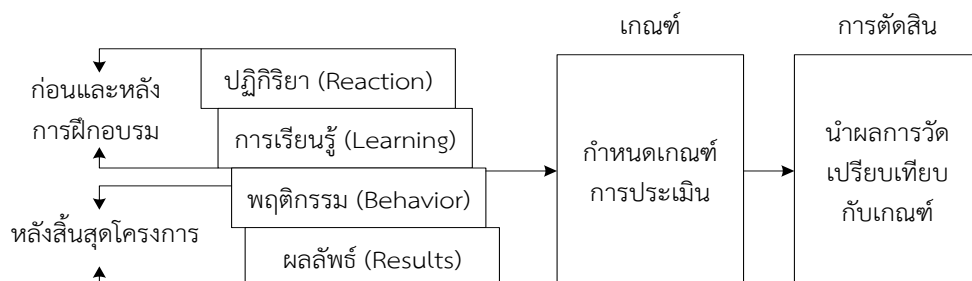
3.1 ควรจะได้วัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

3.2 ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรมนั้น ควรจะให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง ๆ ทางที่ดีควรจะประเมินหลาย ๆ ครั้ง เป็นระยะ ๆ ไป เช่น ประเมินทุก 3 เดือน เป็นต้น

4. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Results) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานอย่างไรบ้าง เป็นการประเมินผลที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน เช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การเพิ่มปริมาณการขายและการผลิต อัตราการลาออกลดลง เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด เพราะในความเป็นจริงแล้วนั้นมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย นอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน และตัวแปร “เหล่านั้น” ก็ยากต่อการควบคุม เคริกแพทริค ได้ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลขั้นนี้ไว้ ดังนี้

4.1 ควรวัดสภาวะการณ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสภาวะการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้ หรือวัดได้

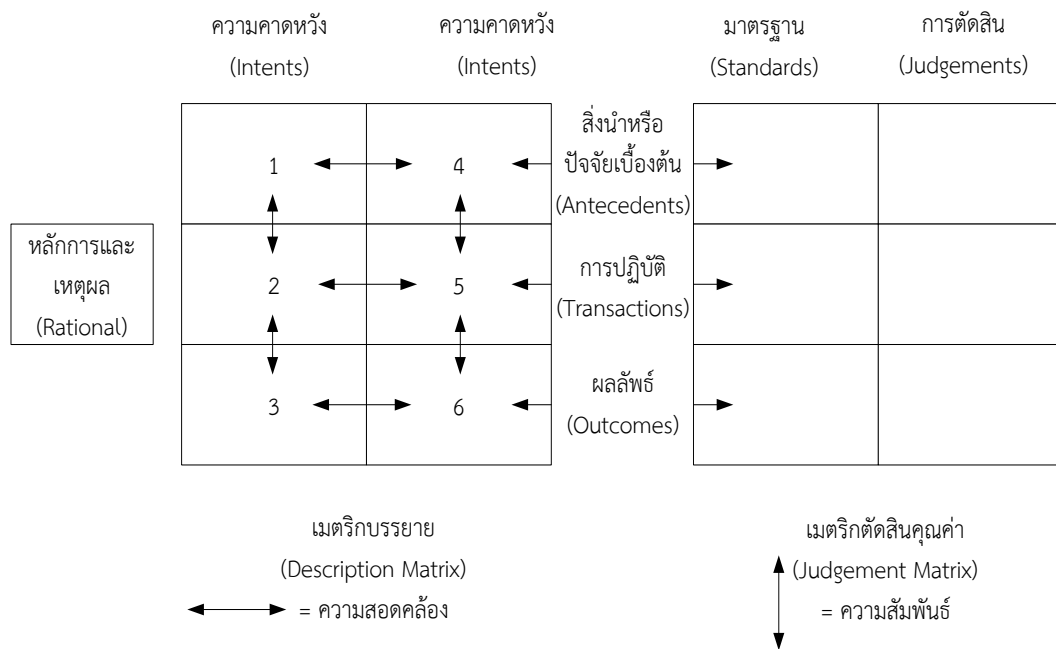
4.2 พยายามหาทางควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ในผล ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน วิธีหนึ่งที่จะทำได้ คือ การใช้กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง

ภาพที่ 2 แนวทางการประเมินโครงการของเคริกแพทริค Donald L. Kirkpatrick

(ที่มา : สมคิด พรหมจ้อย, 2552 : 42)

รูปแบบการประเมินของ Stake (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (มปป.) : 39; อ้างอิงจาก Robert E. Stake, 1978 : 321) คำนี้ถึงความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกันของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในการประเมินโครงการ ผู้เกี่ยวข้องคนหนึ่งอาจต้องการทราบเกี่ยวกับความแน่นอนและสอดคล้องในการวัด เพื่อการประเมินนั้น ๆ ในขณะที่เกี่ยวข้องคนอื่นอาจต้องการทราบทิศทางการดำเนินงานของโครงการหรือผู้ใช้ผลผลิตของโครงการอาจมีความต้องการอีกรูปหนึ่ง สำหรับนักวิจัยอาจต้องการสารสนเทศที่แตกต่างไปจากผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะการประเมินนั้นเพื่อที่จะรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของโครงการอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ดังนั้น การประเมินโครงการจึงต้องมีการบรรยายเกี่ยวกับโครงการอย่างละเอียดเพื่อให้ครอบคลุมถึงสารสนเทศที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น จึงเสนอรูปแบบของการประเมินโครงการอย่างมีระบบ โดยการบรรยายและตัดสินใจคุณค่าเกี่ยวกับโครงการตามหลักการของโครงการนั้น ๆ สเตค ได้ตั้งชื่อแบบจำลองในการประเมินผลของเขาว่า แบบจำลองการสนับสนุน (Countenance Model) ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 3 รูปแบบการประเมินโครงการของสเตค Robert E. Stake (ที่มา : อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (มปป.) : 39)

จากแผนภาพข้างต้นจะเห็นได้ว่า สเตค ได้เน้นว่าการประเมินโครงการจะต้องมี 2 ส่วนคือการบรรยาย (Descriptive) และการตัดสินใจคุณค่า (Judgment) ในภาคของการบรรยายนั้นผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ประเมินจะต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้ได้มากที่สุด ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. เป้าหมายหรือความคาดหวัง (Goals or Intents) เป้าหมายที่ครอบคลุมนโยบายทั้งหมดสำหรับการประเมินการศึกษาไม่ควรจะสนใจเป้าหมายเฉพาะในแง่พฤติกรรมของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย ความคาดหวังนี้ประกอบด้วย 1) สิ่งนำ (Antecedence) เป็นสภาพที่มีอยู่ก่อน ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับผลของการเรียนการสอน 2) ปฏิบัติการ (Transactions) เป็นผลสำเร็จของการจัดกระทำงานเป็นองค์ประกอบของขบวนการเรียนการสอน และ 3) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลของโปรแกรมทางการศึกษา

2. สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ (Observations) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสภาพความเป็นจริงมีส่วนประกอบ 3 ส่วนเช่นกัน คือ สิ่งนำ ปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็จริง มิได้เป็นตัวบ่งชี้ว่าข้อมูลที่เราได้มีความเที่ยงหรือความตรง แต่เป็นเพียงสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

รูปแบบการประเมินชิบของสตัฟเฟิลบีม (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2553 : 56; อ้างอิงจาก Stufflebeam's CIPP Model 1971) เป็นรูปแบบที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เป็นรูปแบบการประเมินที่มีระบบแบบแผนอย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้ในการประเมินโครงการต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยได้ให้คำนิยามการประเมิน คือ กระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป โดยมีสาระสำคัญที่สามารถนำมาขยายความได้ ดังนี้

1. การประเมิน เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจร และย้อนกลับมาสู่รอบของวงจรด้วย
2. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
3. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้
4. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการนำเอาข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมมาแล้วนั้น มาจัดทำ ให้เป็นสารสนเทศ
5. สารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและมีประโยชน์
6. สารสนเทศดังกล่าว จะต้องได้รับการนำไปเสนอเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางดำเนินการใด ๆ ต่อไป

การประเมินตามรูปแบบของสตัฟเฟิลบีมนั้น สามารถสรุปการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดหรือระบุและบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
2. จัดเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร

สตัฟเฟิลบีม และซิลฟีล (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2553 : 56; อ้างอิงจาก Stufflebeam and A.J. Shinkfield 1990) ได้แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินการโครงการใด ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผลรวม ทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหา ตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินงาน

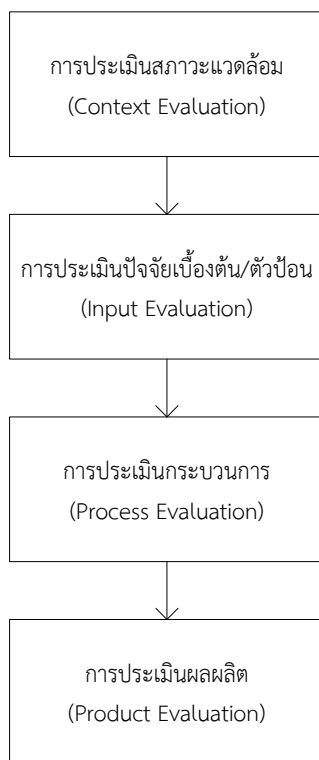
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อ

3.1 หาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ เพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้น ๆ

3.2 หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อการพัฒนางานต่าง ๆ

3.3 บันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ ดังแสดงในภาพที่ 4 รูปแบบการประเมินแบบซีป (CIPP Model) โดยสตัฟเฟิลบีม และคณะ

ภาพที่ 4 รูปแบบการประเมินซีป (CIPP Model) ของ Stufflebeam's
(ที่มา : เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2553 : 56)

การจัดประเภทของการประเมินดังกล่าว แสดงถึงการประเมินที่พยายามให้ครอบคลุมกระบวนการทำงานในทุก ๆ ขั้นตอน สิ่งที่ควบคู่กับการประเมินทั้ง 4 ประเภทข้างต้น ได้แก่ การตัดสินใจเพื่อดำเนินการใด ๆ ซึ่งสามารถจะแบ่งออกได้อีก 4 ประเภท เช่นกัน คือ

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินสถานะแวดล้อม มีบทบาทสำคัญ คือการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินตัวป้อน มีบทบาทสำคัญ คือ การกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ของโครงการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินกระบวนการ มีบทบาทสำคัญ คือ ควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด และเพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางการทำงานให้ได้ผลดีที่สุด
4. การตัดสินใจเพื่อการทบทวนโครงการ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยผลจากการประเมินที่เกิดขึ้น มีบทบาทหลัก คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการยุติ ล้มเลิก หรือขยายโครงการในช่วงเวลาต่อไป

สมคิด พรหมจ้อย (2552 : 63) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินซีบีเอ็มเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ คำว่า CIPP ซึ่งย่อมาจาก Context Input Process และ Product สตีฟเฟิลปิม ได้ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสม แนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามต่าง ๆ เป็นโครงการที่สนองหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือนโยบายหน่วยเหนือหรือไม่

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ เป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น ปัจจัยที่กำหนดไว้ในโครงการ มีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ กิจกรรม/แบบ/ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้ว ที่กำหนดไว้ในโครงการมีความเป็นไปได้ และเหมาะสมเพียงใด

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินระหว่างการทำงานโครงการ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้นด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือทำไม่ได้ เพราะเหตุใด เกิดปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง มีการแก้ปัญหาอย่างไร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการรายงานผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อมปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการร่วมด้วยซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ ๆ เช่น เกิดผล/ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร เกิดผลกระทบอื่นใดบ้างหรือไม่

รูปแบบการประเมินโครงการส่วนใหญ่ผู้ประเมินนิยมใช้ คือ รูปแบบซีบีเอ็ม (CIPP Model) ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินโดยใช้รูปแบบนี้ ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต จะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมทั้งกระบวนการ ได้แก่ ก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ ดังนั้น ผู้ประเมินจึงได้จัดทำกรประเมินโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคันของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายของสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อต้องการที่จะทราบผลการดำเนินโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลด ปัญหาการออกกลางคันของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ในระยะเวลาที่ผ่านมา โดยดำเนินโครงการ ดังนี้

1. **การประเมินด้านบริบท** หมายถึง การประเมินสภาพแวดล้อมทั่วไป หลักการ ความสอดคล้องของนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการ เป้าหมายของโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนและ ลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการประเมินในระยะที่ 1

2. **การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า** หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของทรัพยากร ที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก ความพร้อม ห้องปฏิบัติการ งบประมาณ การดำเนินงาน วิธีการดำเนินโครงการ ความพร้อมของสถานที่ในการดำเนินโครงการ และวัสดุ/อุปกรณ์ ดำเนินการประเมินในระยะที่ 1

3. **การประเมินด้านกระบวนการ** หมายถึง การประเมินขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ การบริหารโครงการ การจัดกิจกรรมตามโครงการ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการติดตาม ประเมินผล ดำเนินการประเมินในระยะที่ 2

4. **การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ** หมายถึง การประเมินคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จากการ ดำเนินกิจกรรม ดำเนินการประเมินในระยะที่ 3 ดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบปริมาณผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปี การศึกษา 2560 - 2561

4.2 ผลการเปรียบเทียบปริมาณผู้เรียนที่ออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปี การศึกษา 2560 - 2561

4.3 ติดตามผลการผ่านเกณฑ์ตามโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออก กลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.4 ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต่อโครงการเพิ่มปริมาณ ผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.5 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออก กลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักการบริหารจัดการ

แนวคิด และทฤษฎีการบริหารจัดการ

ถนัด เดชทรัพย์ (2550 : 19) ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะ ทำให้ผู้ปฏิบัติ

ทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว และเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมที่สามารถมองเห็นได้ 3 ทาง คือ

1. ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา
2. ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จเป้าหมาย
3. ทางปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่บุคคลและบุคคลต้องการ (Getzels & Guba) ร่วมทำปฏิกริยาซึ่งกันและกัน

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551: 1 - 2) กล่าวว่า การบริหาร บางครั้งเรียกว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน การปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงานโดยครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ที่เรียกว่า “กระบวนการบริหาร” หรือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า แพ็มส์-โพสคอร์บ (PEMS-POSDCORB) ได้แก่ การบริหารนโยบาย (Policy) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) การบริหารคุณธรรม (Morality) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) เช่นเดียวกับบพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2551 : 13) ได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่มีผู้กระทำตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันทำ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้กระบวนการทำอย่างมีระเบียบ ทฤษฎี และเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสม นอกจากนี้ที่กล่าวมา สาคร สุขศรีวงศ์ (2550 : 25 - 26) ยังให้ความหมายได้อีกว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น การบริหารคน (Man) การบริหารเงิน (Money) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) การบริหารงานทั่วไป (Management) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market) การบริหารคุณธรรม (Morality) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (Message) การบริหารเวลา (Minute) และการบริหารการวัดผล (Measurement) ซึ่งก็คือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า 9M สอดคล้องกับศิริ ถิอาสนา (2557 : 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นกิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากร ที่เหมาะสมได้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถของบุคคล หรือกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ในการวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคคลเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุมการทำงาน เพื่อให้กิจกรรมขององค์กรดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยปัจจัยในการบริหาร เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร และมีการปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้

ทรัพยากรในการบริหารจัดการ

ถนัด เดชทรัพย์ (2550 : 21) กล่าวว่า ทรัพยากรหรือปัจจัยที่นักบริหารต้องให้ความสนใจ เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยดังนี้ คน (Man) คือ ทรัพยากรบุคคลที่เป็นหัวใจขององค์กร ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเงิน (Money) คือ ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรดำเนินการต่อไปได้ วัสดุ (Materials) คือ วัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่น ๆ จำเป็นต้องมีคุณภาพ และมีต้นทุนที่ต่ำ เพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีศักยภาพที่ดี จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการผลิตเช่นกัน ดังนั้น วิธีการบริหารหรือการปฏิบัติ (Management Method) การจัดการหรือการบริหารในองค์กรธุรกิจ ประกอบด้วย ระบบการผลิต หรือระบบการให้บริการต่าง ๆ หากมีระบบที่ชัดเจนตลอดจนมีระเบียบขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ ในการทำงานย่อมส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ดี

แนวคิดทางการบริหารจัดการ

ถนัด เดชทรัพย์ (2550 : 21 - 25) กล่าวว่า ในอดีตที่ผ่านมาระบบการจัดการของการผลิตและกิจกรรมต่าง ๆ ก็ดี ทางเศรษฐกิจ การตลาด มิได้มีความสลับซับซ้อนมากนัก และไม่ต้องอาศัยระบบของการจัดการเช่นในปัจจุบันนี้ กระทั่งเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในโลก (ประมาณ ปี ค.ศ. 1880 เป็นต้นมา) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาตลอดจนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเริ่มเป็นที่ยอมรับและขยายตัวมากขึ้น มีการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับแนวคิดทางการบริหารจัดการได้วิวัฒนาการเรื่อยมาเป็นลำดับ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 4 แนวคิด คือ

1. แนวคิดก่อนยุคการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Pre – Scientific Management) ในยุคนี้เป็นยุคก่อนปี ค.ศ. 1880 ซึ่งการบริหารในยุคนี้อาศัยอำนาจหรือการบังคับให้คนทำงานซึ่งวิธีการบังคับอาจใช้ การลงโทษ การใช้แส้ การทำงานในยุคนี้เปรียบเสมือนทาส คนในยุคนี้จึงต้องทำงานเพราะกลัวการลงโทษ

2. แนวคิดการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) แนวคิดนี้เริ่มในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรม คือ ประมาณปี ค.ศ. 1888 เป็นต้นมาจนถึงปี ค.ศ. 1930 ในยุคนี้ได้ใช้หลักวิธีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ มาช่วยในการบริหารจัดการ ทำให้ระบบบริหารจัดการแบบโบราณ

ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งบุคคลที่มีชื่อเสียงในการบริหารในยุคนี้มี 2 ท่าน คือ Frederick W. Taylor และ Henri J. Fayol

Frederick W. Taylor ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ หรือ บิดาของวิธีการจัดการที่มีหลักเกณฑ์ โดยได้ศึกษาหาวิธีเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม โดย Taylor ได้เข้าทำงานครั้งแรกในโรงงานที่เพนซิลวาเนีย เมื่อปี ค.ศ. 1878 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำมาก การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ไม่มีมาตรฐานในการประเมินผลงานของคนงาน การแบ่งงานไม่เหมาะสม การตัดสินใจขาดหลักการและเหตุผล

Taylor ได้คัดค้านการบริหารงานแบบเก่าที่ใช้อำนาจ (Power) ว่าเป็นการบริหารที่ใช้ไม่ได้ และมีความเชื่อว่า การบริหารที่ดีต้องมีหลักเกณฑ์ การทำงานไม่ได้เป็นไปตามยถากรรม Taylor จึงได้ศึกษาและวิเคราะห์เวลาการเคลื่อนไหวในขณะทำงาน (Time and Motion) เพื่อดูการทำงานและการเคลื่อนไหวของคนงานในขณะทำงาน โดยได้คิดค้นและกำหนดวิธีทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างที่ได้มอบหมายให้คนงานทำ ดังนั้น ผู้บริหารการจัดการจึงต้องเน้นและปฏิบัติ ดังนี้

1. กำหนดวิธีการทำงานด้วยหลักเกณฑ์ที่ได้มีการทดลองแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด
2. การคัดเลือกบุคลากรและการบริหารบุคลากร ต้องทำอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้บุคลากร ที่เหมาะสม
3. ต้องมีการประสานร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับคนงาน
4. ผู้บริหารต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ในด้านการวางแผน และมีการมอบหมายงานตามความถนัดด้วย

สำหรับการศึกษาที่ใช้หลักวิทยาศาสตร์ (The Scientific Approach) มีส่วนประกอบสำคัญ 3 ลักษณะ คือ

1. มีแนวคิดที่ชัดเจน (Clear Concept) แนวความคิดต้องชัดเจนแน่นอนในสิ่งที่จะวิเคราะห์
2. วิธีทางวิทยาศาสตร์ (Scientific) สาขาพิจารณาข้อเท็จจริงได้ทางวิทยาศาสตร์หรือสังเกตได้ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการทดสอบความถูกต้อง ถ้าเป็นจริงก็คือ หลักเกณฑ์ (Principles)
3. ทฤษฎี (Theory) หมายถึง การจัดระบบความคิดและหลักเกณฑ์มารวมกัน เพื่อได้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

Henri J. Fayol เป็นวิศวกรเหมืองแร่ชาวฝรั่งเศส ได้สร้างผลงานทางแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารซึ่งมุ่งที่ผู้บริหารระดับสูง โดยศึกษากฎเกณฑ์ที่เป็นสากลและได้เขียนหนังสือ Industrial General Management เสนอแนวคิดและกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารของผู้บริหาร ดังนี้

1. หน้าที่ของนักบริหาร (Management Functions) มีดังนี้

1.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมการวางแผนการทำงานขององค์กรไว้ล่วงหน้า

1.2 การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง การที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมจัดโครงสร้างขององค์กรให้เหมาะสมกับทรัพยากรทางการบริหาร

1.3 การสั่งการ (Directing) หมายถึง การที่ผู้บริหารจะต้องมีการวินิจฉัยสั่งการที่ดีเพื่อการดำเนินงานขององค์กรดำเนินการไปตามเป้าหมาย

1.4 การประสานงาน (Co - Ordinating) หมายถึง การที่ผู้บริหารมีหน้าที่เชื่อมโยงต่าง ๆ ขององค์กรให้ดำเนินไปอย่างสอดคล้องต่อกัน

1.5 การควบคุม (Controlling) หมายถึง การที่ผู้บริหารคอยควบคุมและกำกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรให้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

2. หลักการบริหาร (Management Principle) Fayol ได้วางหลักพื้นฐานทางการบริหารไว้ 14 ประการ ดังนี้

2.1 การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) การแบ่งงานกันทำ จะทำให้คนเกิด ความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) อันเป็นหลักการใช้ประโยชน์ของคนและกลุ่มคน ให้ทำงานเกิดประโยชน์สูงสุด

2.2 อำนาจหน้าที่ (Authority) เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้บริหารมีสิทธิที่จะสั่งให้ผู้อื่นปฏิบัติงานที่ต้องการได้ โดยจะมีความรับผิดชอบ (Responsibility) เกิดขึ้นตามมาด้วย ซึ่งจะมี ความสมดุลซึ่งกันและกัน

2.3 ความมีระเบียบวินัย (Discipline) บุคคลในองค์กรจะต้องเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กติกาและข้อบังคับต่าง ๆ ที่องค์กรกำหนดไว้ ความมีระเบียบวินัยจะมาจากความเป็นผู้นำที่ดี

2.4 เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการทำงานใต้บังคับบัญชา ควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ไม่เช่นนั้นจะเกิดการโต้แย้งสับสน

2.5 เอกภาพในการสั่งการ (Unity of Direction) ควรอยู่ภายใต้การจัดการหรือการสั่งการโดยผู้บังคับบัญชาคนหนึ่งคนใด

2.6 ผลประโยชน์ขององค์กรมาก่อนผลประโยชน์ส่วนบุคคล (Subordination of Individual Interest to the General Interest) คำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรเป็นอันดับแรก

2.7 ผลตอบแทนที่ได้รับ (Remuneration of Personnel) ต้องยุติธรรม และเกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย

2.8 การรวมอำนาจ (Centralization) ควรรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางเพื่อให้สามารถควบคุมได้

2.9 สายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) การติดต่อสื่อสารควรเป็นไปตามสายงาน

2.10 ความมีระเบียบเรียบร้อย (Order) ผู้บริหารต้องกำหนดลักษณะและขอบเขตของงาน เพื่อประสิทธิภาพในการจัดระเบียบการทำงาน

2.11 ความเสมอภาค (Equity) ยุติธรรมและความเป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความจงรักภักดี

2.12 ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Tenure of Personnel) การหมุนเวียนคนงาน ตลอดจนการเรียนรู้และความมั่นคงในการจ้างงาน

2.13 ความคิดริเริ่ม (Initiative) เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น

2.14 ความสามัคคี (Imitative) หลีกเลี่ยงการแบ่งพรรคแบ่งพวกในองค์กร

ศิริ ถีอาสนา (2557 : 103 - 133) กล่าวว่า Balanced Scorecard (BSC) คือ ระบบหรือกระบวนการในการบริหารงานชนิดหนึ่งที่อยู่ภายใต้การกำหนดตัวชี้วัด (KPI) เป็นกลไกสำคัญ Kaplan และ Norton ได้ให้นิยามล่าสุดของ Balanced Scorecard ไว้ว่า เป็นเครื่องมือทางด้านกาจัดการที่ช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) โดยอาศัยการวัดหรือประเมิน (Measurement) ที่จะช่วยทำให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร (Alignment and focused)

แนวคิดการจัดการแบบทฤษฎีองค์กรสมัยใหม่

เชสเตอร์บาร์นาร์ด Chester l Barnard (Chester l Barnard, 1961 : 547) การจัดการตามแนวความคิดนี้ มุ่งที่จะผสมผสานข้อดีของการจัดการทั้งสองแบบระหว่างการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ คือ มุ่งผลผลิตเป็นสำคัญ และการจัดการแบบมนุษยสัมพันธ์ ที่ให้ความสำคัญแก่คน รวมทั้งปรับปรุงหรือดัดแปลงแก้ไขข้อบกพร่องให้สมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนี้

1. ลักษณะของการจัดการ ตามแนวคิดการจัดการแบบทฤษฎีองค์กรสมัยใหม่ มีดังนี้

1.1 นำหลักการทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการตัดสินใจ (Decision making Approach) โดยใช้ “วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ” (Quantitative) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่สนใจนำมาวิเคราะห์ในรูปของปริมาณทางคณิตศาสตร์อย่างมีแบบแผนโดยนักวิจัยเชิงปริมาณ (Operations Researcher) ซึ่งใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาด้านกายภาพของการจัดการ เช่น รายงานต่าง ๆ รายงานการควบคุมการผลิต เป็นต้น ผู้บริหารมีข้อมูลที่สมเหตุสมผลในการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์

1.2 นำระบบต่าง ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งเรียกว่า การวิเคราะห์เชิงระบบ (System Approach) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า การจัดการโดยวิธีการปรับตัว (Adaptive Approach) จะใช้วิธีการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ขององค์กร ที่ต้องทำการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกองค์กรโดยใช้ระบบข้อสนเทศทางการบริหาร ที่เรียกอย่อว่า “MIS” (Management Information System) มาใช้ในการวางแผน การควบคุมและการตัดสินใจ เพราะส่วนย่อยต่าง ๆ ทั้งใน

และนอกระบบมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อกันและกันตลอดเวลา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจ และตลาดภายนอกควบคู่กับระบบการผลิต การจำหน่ายแจกจ่าย การเงินและความสามารถในการจัดการของแต่ละหน่วยงาน ฉะนั้นเป้าหมายของการจัดการตามวิธีนี้จะอยู่ที่ความสามารถอยู่รอดและมีทรัพยากรที่เข้มแข็งและมั่นคง ที่พร้อมจะรับกับความกดดันอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกให้มีส่วนประกอบที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นวิธีที่มีความสมบูรณ์สูงสุด โดยรวมหลักการต่าง ๆ ของสมัยเดิม แนวคิดของพฤติกรรมศาสตร์และกลยุทธ์ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีการปรับตัวที่จะรับกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

1.3 นำหลักการบริหารโครงการมาประยุกต์ใช้ หมายถึง การสร้างทีมงานขึ้นมาโดยผู้เชี่ยวชาญจากสายต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการแก้ปัญหา ทีมงานจะประกอบด้วยบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญตามหน้าที่เฉพาะอย่าง ผู้จัดการหรือผู้อำนวยการโครงการจะทำการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกที่มาจากแผนงานต่าง ๆ เพื่อให้งานแต่ละโครงการบรรลุผลสำเร็จ การศึกษาตามแนวความคิดการจัดการแบบทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ได้พิจารณาระบบพฤติกรรมในการทำงานและระบบราชการ (Bureaucracy) ตามข้อเสนออันเป็นอุดมการณ์ที่มีชื่อเสียงของ แมกซ์ เวบเบอร์ (Max Webber) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ซึ่งกล่าวถึงลักษณะโครงสร้างขององค์การ การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การกำหนดบทบาทสถานในการทำงานและการใช้อำนาจหน้าที่ เป็นต้น

2. แนวคิดของ ไชมอน (Herbert A. Simon) สนับสนุนการตัดสินใจในข้อ 1 มีลักษณะดังนี้

2.1 เน้นบทบาทของผู้บริหารสำคัญที่ “การตัดสินใจ” (Decision Making) เป็นหลัก เพราะถ้าผู้บริหารสามารถตัดสินใจถูกต้องด้วยข้อมูลต่าง ๆ จะทำให้องค์กรทำงานได้อย่างไม่มีข้อผิดพลาด

2.2 มีการนำตัวเลขหรือ “คณิตศาสตร์เชิงปริมาณ” (Quantitative) มาใช้ประกอบการพิจารณา ทางเลือกที่ดีที่สุดก่อนการตัดสินใจ

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ มีการใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์มาเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังได้เน้นการศึกษาในด้านการวินิจฉัยสั่งการ (Decision Making) โดยนำความรู้ทางคณิตศาสตร์เชิงปริมาณ (Quantitative) มาใช้ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลและมีหลักเกณฑ์มากขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน

2.4 การจัดการตามแนวคิดการพัฒนาการบริหาร (Administration Development) หรือทฤษฎีองค์การตามสถานการณ์ (Contingency Theories หรือ Organization Design)

หลักการบริหารที่คนร่วมสมัยที่สำคัญ เช่น หลักการบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบและหลักการบริหารตามสถานการณ์ อย่างไรก็ตามการบริหารงานยุคสมัยใหม่ นี้ ยังมุ่งเน้นที่คนงาน และผลผลิต จึงต้องมีการผสมแนวคิดการบริหารต่าง ๆ ทุกยุคทุกสมัยเพื่อมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมในยุคปัจจุบัน (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2548 : 50 – 58) ทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory)

เป็นทฤษฎีที่ทำ นักบริหารสามารถที่จะมองเห็นภาพรวมขององค์การทั้งหมดตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาองค์การในลักษณะระบบนั้นจะก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหขององค์การทั้งระบบ ส่วนต่าง ๆ ของระบบอยู่ในสถานะที่เคลื่อนไหวได้ การเคลื่อนไหวหรือแสดงออกของส่วนต่าง ๆ จะมีปฏิสัมพันธ์กระทบต่อกันเสมอ โดยที่ระบบหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ (Subsystems) และภายในระบบย่อยก็จะประกอบไปด้วย ระบบย่อยเล็กลงไปอีก หากมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ณ ส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Chain of Effects) ระบบประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในกระบวนการบริหาร นั้นคือ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางการเงิน และข้อมูลที่ต้องใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ
2. กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) ประกอบด้วย เทคนิคในการจัดการต่าง ๆ รูปแบบกิจกรรมการผลิต เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
3. ปัจจัยนำออก (Output) ได้แก่ สินค้า บริการ กำไร ขาดทุน และผลที่คาดหวังอื่น ๆ เช่น ศักยภาพของพนักงานที่พัฒนาขึ้น เป็นต้น
4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมขององค์การ ซึ่งสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่าง ๆ ได้

ระบบแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบเปิดและระบบปิด ความเป็นระบบเปิดหรือระบบปิดมิได้แยกเป็นสองชั้นเหมือนชาวกับดำ แต่จะขึ้นอยู่กับระดับ (Degree) ความเป็นระบบเปิดตามคุณลักษณะ 9 ประการ หากระบบใดมีคุณลักษณะต่าง ๆ มาก ก็จะมีความเป็นระบบเปิดมาก ในทางกลับกัน หากมีน้อยก็จะมีความเป็นระบบเปิดน้อย (หรือมีความเป็นระบบปิดมาก) ดังนี้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2548 : 24 - 25)

1. มีปัจจัยป้อนเข้าจากภายนอก กล่าวคือ ระบบเปิดไม่มีความเพียงพอในตนเอง แต่จะต้องได้รับสิ่งกระตุ้นจากภายนอก
2. มีกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง มีการปฏิบัติงานและก่อให้เกิดผลผลิต
3. มีปัจจัยป้อนออกเป็นผลผลิตหรือการบริการ
4. มีวงจรต่อเนื่องของปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ปัจจัยป้อนออก
5. มีการต่อต้านแนวโน้มสู่ความเสื่อม ทุกระบบมีแนวโน้มที่จะเสื่อมลง แต่ระบบเปิดจะแสดงหาวิธีการเพื่อต่อต้านชะลอความเสื่อม
6. มีข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับตัวมีให้เบี่ยงเบนจากเป้าหมาย
7. มีแนวโน้มสู่ความสมดุล เมื่อเกิดสภาวะไม่สมดุล

8. มีแนวโน้มสู่ความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีความเฉพาะทางมากขึ้น และมีองค์ประกอบหลากหลายมากขึ้น

9. มีหลายเส้นทางที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายไม่ได้มีเส้นทางเดียวและระบบเปิดจะหาเส้นทางที่หลากหลาย

จากทฤษฎีระบบนั้น องค์การจะใช้กระบวนการแปรสภาพเพื่อเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าไปเป็นผลผลิต และในขณะเดียวกันกลไกในระบบก็จะขึ้นกับการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ และปรับปรุงปัจจัยนำเข้า

แนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA

วีระวิชัย เลิศไทยตระกูล (2554 : 1) กล่าวถึงปรัชญา วงจร PDCA ว่า Dr.William Edwards Deming ได้พัฒนางจร PDCA ขึ้นมาจากแนวคิดของ Dr. W.A. Shewhart นักควบคุมกระบวนการเชิงสถิติที่ Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาที่ได้นำเสนอในหนังสือ Statistical Method From the Viewpoint of Quality Control (1930) ในระยะแรกรู้จัก วงจร PDCA ในนาม Shewhart Cycle จากนั้น Dr. William Edwards Deming ได้นำไปพัฒนาปรับใช้ใน การควบคุมคุณภาพในวงการอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น จึงมีชื่อเรียกว่า Deming Cycle (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย – ญี่ปุ่น, 2552 อ้างถึงในวีระวิชัย เลิศไทยตระกูล (2554 : 2) เริ่มแรกวงจร PDCA เน้นถึงความสัมพันธ์ของ 4 ฝ่าย ในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้า ได้แก่ ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายวิจัย ความสัมพันธ์ทั้ง 4 ฝ่าย จะต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพ สินค้าตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา โดยให้ถือว่าคุณภาพต้องมาก่อนสิ่งใด (วีระวิชัย เลิศไทยตระกูล, 2554 : 65; อ้างอิงจาก ศุภชัย อาชีวะระงับโรค, 2547 : 15) ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับ Deming Cycle ได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับวงจร การบริหาร คือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ชนิกานต์ เจริญสูตร (2551 : 1 - 2) ได้กล่าวถึงโครงการสร้างของวงจร PDCA ประกอบด้วย “การวางแผน” อย่างรอบคอบเพื่อ “การปฏิบัติ” อย่างค่อยเป็นค่อยไป แล้วจึง “ตรวจสอบ” ผลที่เกิดขึ้น วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิผลที่สุด ก็จะจัดให้เป็นมาตรฐานหากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ก็ต้องมองหาวิธีการปฏิบัติใหม่หรือใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม

ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน นอกจากนี้ จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วกำหนดทางเลือก ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้น ในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงาน วัสดุดิบ ชั่วโหมง การทำงาน เงิน เวลา ฯลฯ

โดยสรุปแล้ว การวางแผนช่วยให้รับรู้สภาพปัจจุบัน พร้อมกับกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการผสานประสบการณ์ ความรู้ และทักษะอย่างลงตัวโดยทั่วไปการวางแผนมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

ประเภทที่ 1 การวางแผนเพื่ออนาคต เป็นการวางแผนสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือกำลังจะเกิดขึ้น บางอย่างเราไม่สามารถควบคุมสิ่งนั้นได้เลย แต่เป็นการเตรียมความพร้อมของเราสำหรับสิ่งนั้น

ประเภทที่ 2 การสร้างแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เป็นการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อสภาพที่ดีขึ้น ซึ่งเราสามารถควบคุมผลที่เกิดในอนาคตได้ด้วยการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปัจจุบัน

ขั้นตอนการปฏิบัติ (DO) ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วย เราไม่ควรปล่อยให้ถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความคืบหน้าที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหารย่อมต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอน เพื่อจะได้มั่นใจว่าโครงการปรับปรุงเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ขั้นตอนนี้มักจะถูกมองข้ามเสมอการตรวจสอบทำให้เราทราบว่าการปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญก็คือ เราต้องรู้ว่าจะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act) ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมจะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรก ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิมหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิม หรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่สอง ซึ่งก็คือผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ เราควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์ และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไรต่อไป อาทิ มอหาทางเลือกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้ ใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ขอความช่วยเหลือจากผู้รู้หรือเปลี่ยนเป้าหมายใหม่

กล่าวคือ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามวงจร PDCA เป็นการดำเนินงานโดยยึดหลักการตามขั้นตอน การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act) โดยปฏิบัติตามองค์ประกอบคุณภาพ 9 ด้าน คือ องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญาปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ องค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรม

การพัฒนานักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย องค์ประกอบที่ 5 การบริการทางวิชาการแก่สังคม
องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ
องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ และองค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

บริบทของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี สร้างเมื่อ พ.ศ. 2481 ณ ถนนปราจีนอนุสรณ์ เดิมชื่อโรงเรียนช่าง
ไม้ปราจีนบุรี และโรงเรียนช่างทอและเย็บเสื้อผ้า โดยเปิดรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นกลาง
รับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนช่างไม้และการสตรี พ.ศ. 2510รวมโรงเรียนการช่าง
ปราจีนบุรีกับการช่างสตรีปราจีนบุรีแล้วใช้ชื่อว่าโรงเรียน การช่างปราจีนบุรี ขยายการรับนักเรียน
ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง แผนกวิชาช่างก่อสร้าง และแผนกวิชาคหกรรมศาสตร์

พ.ศ. 2516 รับนักเรียนแผนกวิชาช่างเครื่องยนต์ดีเซล ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นแผนกวิชาช่างยนต์

พ.ศ. 2518 รับนักเรียนแผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะแผ่น

พ.ศ. 2520 เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนการช่างปราจีนบุรี เป็นโรงเรียนเทคนิคปราจีนบุรี และ
รับนักเรียนแผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง

พ.ศ. 2522 รับนักเรียนแผนกวิชาช่างวิทยุโทรคมนาคม ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นแผนกวิชา
ช่างอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. 2523 ยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยใช้ชื่อว่าวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรีและรับนักเรียน
ประเภทวิชาพาณิชยกรรมเพิ่มอีกหนึ่งประเภทวิชา

พ.ศ. 2524 รับนักเรียนแผนกวิชาช่างกลโรงงาน

พ.ศ. 2527 รับผู้เรียนระดับปวส.แผนกวิชาเทคนิคอุตสาหกรรมและคหกรรมศาสตร์ทั่วไป

พ.ศ. 2529 ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาเร่งรัดพัฒนาดีเด่น กรมอาชีวศึกษา

พ.ศ. 2530 รับผู้เรียนระดับ ปวส. แผนกวิชาพาณิชยกรรม สาขาการตลาด

พ.ศ. 2533 รับผู้เรียน ปวส. แผนกวิชาอิเล็กทรอนิกส์ สาขาเทคนิคคอมพิวเตอร์และ
เปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นวิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานสำนักงาน

พ.ศ. 2535 รับนักเรียนระดับ ปวส. แผนกวิชาพาณิชยกรรม สาขา การบัญชี

พ.ศ. 2536 เปิดสอนระดับ ปวส. แผนกวิชาเทคนิคการผลิตเปิดสอนในระดับ ปวส.
แผนกวิชาไฟฟ้ากำลัง ขยายชั้นเรียนระดับปวช. แผนกวิชาพาณิชยกรรมเป็น 6 ห้อง และได้รับคัดเลือก
เป็นสถานศึกษาดีเด่น กรมอาชีวศึกษา

พ.ศ. 2537 เปิดสอนระดับ ปวส. แผนกวิชาช่างก่อสร้างขยายชั้นเรียน ปวช. แผนกวิชา
พาณิชยกรรมเพิ่มเป็น 8 ห้อง เปิดสอนระดับ ปวท. แผนกวิชาเครื่องเย็บและปรับอากาศและได้รับคัดเลือก
เป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับอุดมศึกษาเขตการศึกษาที่ 12

พ.ศ. 2539 เปิดสอนระดับ ปวส. แผนกวิชางานเครื่องกลอิเล็กทรอนิกส์ และสาขางานแม่พิมพ์โลหะ

พ.ศ. 2547 เปิดสอนระดับ ปวส. แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขางานเครื่องมือวัดอุตสาหกรรม

พ.ศ. 2557 เปิดสอนระดับปริญญาตรีสาขาเทคโนโลยีไฟฟ้า

ปรัชญา วิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ พันธกิจ ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

ปรัชญา ทักษะดี มีวินัย ร่วมใจสามัคคี ทำดีเพื่อส่วนรวม

วิสัยทัศน์ (Vision) วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี มุ่งผลิตบุคลากรด้านอาชีวศึกษา ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม นำความรู้คู่คุณธรรม ตามมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาชุมชนสังคม ให้มีคุณภาพยั่งยืน

เอกลักษณ์ (Uniqueness) จิตบริการ (Service Mind) หมายถึง วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี พร้อมจัดการศึกษาวิชาชีพและให้บริการอาชีพแก่สังคมและประเทศชาติ

อัตลักษณ์ (Identity) คนดี ผ a Good Person) หมายถึง ผู้มีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีทักษะวิชาชีพ

พันธกิจ

1. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะตรงตามวิชาชีพ
2. ส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม
3. พัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัย นวัตกรรมเทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์
4. สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการให้บริการชุมชนและสังคม

ข้อมูลบุคลากรวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

ตารางที่ 5 จำนวนผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560-2561

ตำแหน่ง	ปีการศึกษา 2560 (คน)	ปีการศึกษา 2561 (คน)
ผู้บริหาร	5	5
ข้าราชการครู	94	93
พนักงานราชการครู	20	19
ลูกจ้างชั่วคราวหน้าที่สอน	45	48
ลูกจ้างชั่วคราวฝ่ายสนับสนุน	55	52
รวม	219	217

ข้อมูล นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

ตารางที่ 6 จำนวนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี
ปีการศึกษา 2561

แผนกวิชา	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)			รวมทั้งสิ้น
	ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	
ยานยนต์	128	122	102	352
เครื่องมือกล	87	67	66	220
แม่พิมพ์โลหะ	31	31	14	76
เชื่อมโลหะ	30	22	23	75
ไฟฟ้ากำลัง	120	104	207	431
อิเล็กทรอนิกส์	90	64	71	225
ก่อสร้าง	90	49	44	183
ซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล	53	45	31	129
แมคคาทรอนิกส์	32	-	-	32
การบัญชี	71	87	79	237
การตลาด	17	11	12	40
การเลขานุการ	8	7	2	17
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	74	66	51	191
อุตสาหกรรมเสื้อผ้า	5	2	2	9
อาหารและโภชนาการ	15	18	22	55
การโรงแรม	36	34	28	98
รวม	887	729	754	2,370

ตารางที่ 7 จำนวนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี
ปีการศึกษา 2561

แผนกวิชา	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.)		รวมทั้งสิ้น
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	
เทคนิคเครื่องกลอุตสาหกรรม	40	73	113
เทคนิคยานยนต์	37	26	63
แม่พิมพ์โลหะ	10	15	25
เครื่องมือกล	105	70	175
ไฟฟ้ากำลัง	105	81	186
ไฟฟ้าควบคุม	8	38	46
อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม	63	57	120
ก่อสร้าง	41	45	86
ติดตั้งบำรุงรักษา	10	18	28
อุตสาหกรรมการผลิต	15	14	29
ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์	14	-	14
เทคโนโลยีการเชื่อมต่อและถัง	-	11	11
แมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์	24	-	24
การบัญชี	124	98	222
การตลาด	20	20	40
การจัดการสำนักงาน	22	18	40
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	77	68	145
อาหารและโภชนาการ	13	8	21
การโรงแรม	19	9	28
เทคโนโลยีแพชชั่นและสิ่งทอ	1	-	1
รวม	748	669	1,417

การจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี ดังนี้

1) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2556 มีจำนวนหน่วยกิตเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด การคิดหน่วยกิต ให้ถือเกณฑ์ ดังนี้

- รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการ ไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง เท่ากับ 4 หน่วยกิต
- การทำโครงการพัฒนา ทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วย กลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัว และดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัด การทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรมจริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมการจัดวิชาในหมวดทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษาและพลศึกษาในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

2. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการตรวจสอบ แก้ปัญหา บูรณาการ ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน
 - กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ
 - กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก
 - ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ
 - โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งต้องศึกษากลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มทักษะวิชาชีพ เฉพาะในสาขาวิชานั้นๆ นอกจากนี้ กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพและโครงการ พัฒนาทักษะวิชาชีพ

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วย วิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ เพื่อเป็น โอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพผู้เรียน ทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่นับ หน่วยกิต

วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรีเปิดสอนหลักสูตร

1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 16 สาขางาน ดังนี้

- (1) ยานยนต์
- (2) เครื่องมือกล
- (3) ช่อมบำรุงอุตสาหกรรม
- (4) ผลิตภัณฑ์
- (5) ไฟฟ้ากำลัง
- (6) อิเล็กทรอนิกส์
- (7) ก่อสร้าง
- (8) การบัญชี
- (9) การตลาด
- (10) การเลขานุการ
- (11) คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- (12) แฟชั่นดีไซน์
- (13) อาหารและโภชนาการ
- (14) แม่พิมพ์โลหะ
- (15) เมคคาทรอนิกส์
- (16) การโรงแรม

2. หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ.2557 มีจำนวนหน่วยกิตเป็นไป ตามที่หลักสูตรกำหนด การคิดหน่วยกิตให้ถือเกณฑ์ดังนี้

- รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า

36 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

- รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาดำเนินการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วย กลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัว และดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้แสวงหาและพัฒนา ความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการ มีทักษะ ในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรมจริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

การจัดวิชาในหมวดทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการให้ ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของ หมวดวิชาทักษะชีวิต

2. หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล แก้ปัญหา ควบคุมและสอนงาน บูรณา การความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน
- กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ
- กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก
- ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ
- โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งต้องศึกษากลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่ม ทักษะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้นๆ นอกจากนี้ กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพและ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วย วิชาเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ เพื่อเป็น โอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพผู้เรียน ทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ ไม่นับ หน่วยกิต การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชา

เลือกเสรี สามารถทำได้ โดยการเทียบโอนผลการเรียนหรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์การเข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรีเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 37 สาขางาน ดังนี้

1. เทคนิคเครื่องกลอุตสาหกรรม
2. เทคนิคเครื่องกล (ม.6)
3. เทคนิคยานยนต์
4. เครื่องมือกล
5. เครื่องมือกล (ม.6)
6. แม่พิมพ์โลหะ
7. ติดตั้งและบำรุงรักษา
8. อุตสาหกรรมการผลิต (ม.6)
9. เทคโนโลยีงานเชื่อมต่อและถัง ฯ
10. เทคโนโลยีงานเชื่อมต่อและถัง ฯ (ม.6)
11. ไฟฟ้ากำลัง
12. ไฟฟ้ากำลัง (ม.6)
13. ไฟฟ้ากำลัง (ทวิภาคี)
14. ไฟฟ้าควบคุม (ทวิภาคี)
15. ไฟฟ้าควบคุม
16. อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม
17. อิเล็กทรอนิกส์ (ม.6)
18. อิเล็กทรอนิกส์ (ทวิภาคี)
19. ก่อสร้าง
20. ก่อสร้าง (ม.6)
21. เทคนิคซ่อมตัวถังและพ่นสีรถยนต์
22. ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์
23. เมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์
24. การบัญชี
25. การบัญชี (ม.6)
26. การตลาด
27. การตลาด (ม.6)

28. การจัดการสำนักงาน
29. การจัดการสำนักงาน (ม.6)
30. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
31. คอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ม.6)
32. เทคโนโลยีแพชั่นและสิ่งทอ
33. อาหารและโภชนาการ
34. อาหารและโภชนาการ (ทวิภาคี)
35. อาหารและโภชนาการ (ม.6)
36. บริการอาหารและเครื่องดื่ม (ทวิภาคี)
37. บริการอาหารและเครื่องดื่ม (ม.6)

3) หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการให้มีจำนวนหน่วยกิตเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด การคิดหน่วยกิตให้ถือเกณฑ์ ดังนี้

- รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการ ไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง เท่ากับ 4 หน่วยกิต
- การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมระหว่าง 72-87 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วย กลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้ แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการมีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรมจริยธรรมมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

การจัดวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชา

คณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

2. หมวดทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล แก้ปัญหา ควบคุมและสอนงานบูรณาการความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 5 กลุ่มดังนี้

- กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน
- กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ
- กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก
- ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ
- โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งต้องศึกษาทักษะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้น นอกจากนี้ กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ ในกรณีการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี อาจยกเว้นการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพได้

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วย วิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรม อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงของภาคเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ ไม่นับหน่วยกิต

การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิตหมวดวิชาทักษะวิชาชีพและหมวดวิชาเลือกเสรีสามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียนหรือโดยเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

5. การฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานของรัฐ โดยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของการจัดการศึกษาแต่ละหลักสูตร

ในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ใช้ระยะเวลาไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของหลักสูตรแต่ละระดับ คือ ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ฝึกอาชีพ ไม่น้อยกว่า 3 ภาคเรียน จากทั้งหมด 6 ภาคเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ฝึกอาชีพ ไม่น้อยกว่า 2 ภาคเรียนจากทั้งหมด 4 ภาคเรียน และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทล.บ.) ฝึกอาชีพไม่น้อยกว่า 2 ภาคเรียน จากทั้งหมด 4 ภาคเรียน (โดยไม่นับรวมภาคฤดูร้อน)

วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรีเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน 4 สาขา ดังนี้

1. สาขาเทคโนโลยีไฟฟ้า
2. สาขาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์

3. สาขาเทคโนโลยียานยนต์

4. สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

ข้อมูลด้านอาคารสถานที่

ตารางที่ 8 ข้อมูลด้านอาคารสถานที่ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2561

ลำดับ	อาคาร	จำนวน (หลัง)	พื้นที่ : หลัง	ปีที่ก่อสร้าง
1	อาคาร 2 ชั้น (อาคาร 3) 1 10.50x40.40	1	10.50x40.40 ม.	2504
2	โรงฝึกงาน (พัสดุกกลาง) 1 9x24	1	9x24 ม.	2509
3	อาคารเอนกประสงค์(ปรับปรุงเป็นห้องสมุด ปี งป ม.2549 ด้วยเงินสมาคมครู ผู้ปกครอง)	1	20x22 ม.	2515
4	อาคาร 3 ชั้น (อาคาร 1,2)	2	10.50x20 ม.	2514-2516
5	โรงฝึกงาน (ชย.2 ,ชส.1 ,ชก.1 หลัง)	5	20x24 ม.	2516-2518 2519-2522
6	อาคารเรียนและโรงฝึกงาน 2 ชั้น(คหกรรม)	1	9x36 ม.	2518
7	อาคารหอประชุมและโรงอาหาร	1	1856 ม.	2526
8	อาคาร 4 ชั้น (ขอ.,บริหาร)	2	9x54 ม.	2530-2532
9	อาคารและโรงฝึกงาน 3 ชั้น(ทอ.,ทฐ.,ชบ.)	1	20x50 ม.	2535
10	โรงฝึกงาน (ชช., ชก.)	2	29.5x32 ม.	2536-2537
11	อาคารเรียน 4 ชั้น คณะวิชาพื้นฐาน	1	10x48 ม.	2539
12	อาคารเรียนและโรงฝึกงาน4 ชั้น(ชฟ., ศูนย์ Internet, ศูนย์ S A L C	1	4000 ตร.ม.	2540
13	อาคารห้องพยาบาล	1	6x8 ม.	2541
14	อาคารพลานามัย	1	176 ตร.ม.	2541
15	ป้อมยามและห้องพักรูเวอร์	1	28 ตร.ม.	2547
16	ห้องน่านอกอาคารเรียน	4	8 ที่นั่ง	2529,39,44
17	บ้านไม้ชั้นเดียว ใต้ถุนสูง (งปม.)	1	210 ตร.ม.	2504
18	บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก 2 ชั้น ทรงปั้นหย่า (งปม.)	2	144 ตร.ม.	2512
19	บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก 2 ชั้น ทรงจั่ว (งปม.)	1	83 ตร.ม.	2514
20	บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก 2 ชั้น ทรงจั่ว (งปม.)	1	96 ตร.ม.	2515
21	บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก 2 ชั้น ทรงจั่ว (งปม.)	1	83 ตร.ม.	2515
22	บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก 2 ชั้น ทรงจั่ว (งปม.)	1	72 ตร.ม.	2515
23	บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก 2 ชั้น ทรงจั่ว (งปม.)	1	72 ตร.ม.	2518

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ	อาคาร	จำนวน (หลัง)	พื้นที่ : หลัง	ปีที่ก่อสร้าง
24	บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก 2 ชั้น ทรงจั่ว (งปม.)	1	112 ตร.ม.	2518
25	บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก 2 ชั้น ทรงจั่ว (งปม.)	1	116 ตร.ม.	2518
26	บ้านพักเรือนแถว 2 ยูนิต (งปม.) ซ่อมปี 42	1	114 ตร.ม.	2518
27	บ้านพักเรือนแถว 2 ยูนิต (งปม.)	2	96 ตร.ม.	2522
28	บ้านพักเรือนใต้ถุนสูง 4 ยูนิต (วัสดุ)	1	96 ตร.ม.	2525
29	บ้านพักเรือนแถว 4 ยูนิต อาคารไม้ (วัสดุ)	1	200 ตร.ม.	2526
30	บ้านพักเรือนแถว 6 ยูนิต อาคารไม้ (วัสดุ)	1	140 ตร.ม.	2527
31	บ้านพักเรือนแถว 5 ยูนิต ตึก(งปม.)	1	285 ตร.ม.	2532
32	บ้านพักเรือนแถว 5 ยูนิต ตึก(งปม.)	1	285 ตร.ม.	2534
33	อาคารงานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์	1	128 ตร.ม.	2551

ข้อมูลด้านการศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษา

ตารางที่ 9 การศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษา ปัญหาอุปสรรค และแนวทางพัฒนาการศึกษา
ของสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี อาชีวศึกษาจังหวัด ปราจีนบุรี

ผลการวิเคราะห์

1 จุดแข็ง (Strengths)

- 1.1 มีอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมต่อการพัฒนาและบริหารจัดการ
- 1.2 อยู่ใกล้เขตอุตสาหกรรม จึงมีสถานประกอบการที่มีมาตรฐานสำหรับการฝึกวิชาชีพ และ
การทำงานของนักเรียน นักศึกษา
- 1.3 บรรยากาศสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสวยงามเป็นระเบียบ
- 1.4 มีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอพร้อมต่อการพัฒนา มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ /
วิชาการที่หลากหลาย
- 1.5 มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่เด่นชัดในการพัฒนาและบริหารจัดการองค์กร สู่เป้าหมายที่กำหนด
- 1.6 ผู้บริหารให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นในการจัดหาอาจารย์ตามคุณวุฒิที่เป็นอา
ชีพ และการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน

2 จุดอ่อน (Weaknesses)

- 2.1 อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะในด้านภาษาต่างประเทศ
- 2.2 อัตราการ Drop Out ของนักเรียน นักศึกษายังอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์

-
- 2.3 สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยยังไม่เพียงพอ
 - 2.4 บุคลากรมีภาระงานสอนมาก และต้องทำหน้าที่สายสนับสนุนด้วยทำให้ไม่มีเวลาไปพัฒนา
ด้านเทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย
 - 2.5 ขาดความเข้าใจกระบวนการทำงานเป็นทีม
 - 3 **โอกาส (Opportunities)**
 - 3.1 มีความร่วมมือที่ดีกับโรงงานอุตสาหกรรม และแหล่งชุมชนในเขตจังหวัดปราจีนบุรี
 - 3.2 จังหวัดปราจีนบุรีมีแนวโน้มของการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมที่สูงขึ้น
 - 3.3 วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรีสามารถจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีได้
 - 4 **อุปสรรค (Threats) หรือภัยคุกคาม**
 - 4.1 มีสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดปราจีนบุรีจำนวนมาก
 - 4.2 โครงสร้างประชากรของจังหวัดปราจีนบุรีมีจำนวนลดลง ทำให้จำนวนผู้เรียนลดลง
 - 4.3 โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดปราจีนบุรีเปิดรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น ทำให้
ผู้เรียนอาชีวศึกษาลดลง
 - 4.4 จังหวัดปราจีนบุรีเกิดอุทกภัยน้ำท่วมเป็นประจำ
 - 5 **แนวทางการพัฒนา**
 - 5.1 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนนักศึกษาที่มีคุณภาพตามภาคอุตสาหกรรมต้องการ
 - 5.2 ลดอัตราการ Drop Out ของนักเรียนนักศึกษาให้มีปริมาณลดลง
 - 5.3 เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีให้มีจำนวนสาขาที่เพิ่มขึ้น
 - 5.4 ส่งเสริมการทำวิทยฐานะให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
-

โครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิค

ปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1. ชื่อโครงการ โครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ลักษณะโครงการ โครงการตาม พ.ร.บ. งบประมาณ
 โครงการตามภาระงานประจำ
 โครงการพิเศษ (ไม่ใช้งบประมาณ สอศ.)

3. ความสอดคล้อง/เชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ จุดเน้น และมาตรการ

3.1 ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ข้อ 4 ด้านการศึกษาและเรียนรู้ ทะนุบำรุง
ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

3.2 ความสอดคล้องกับนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มองเห็นโอกาสจากโครงการดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ดำเนินกิจกรรมหลากหลายเพื่อลดปัญหาการออกกลางคันให้น้อยลงตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดกิจกรรมเปิดบ้านวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี กิจกรรมแนะแนวสัญจร กิจกรรมคนเรียนดีมีโควตา และกิจกรรมสร้างความเข้าใจ และใช้กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคืนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อลดปัญหาการออกกลางคืนของนักเรียน นักศึกษา

6. วัตถุประสงค์

6.1 เพื่อเปรียบเทียบปริมาณผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560 - 2561

6.2 เพื่อเปรียบเทียบปริมาณผู้เรียนที่ออกกลางคืน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560 - 2561

6.3 เพื่อติดตามผลการผ่านเกณฑ์ตามโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคืน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคืน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

6.5 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคืน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

7. เป้าหมาย

7.1 เชิงปริมาณ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคืนของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหาร วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี จำนวน 4 คน
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี จำนวน 108 คน
3. ผู้เรียนที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น 226 คน

ประกอบด้วย

- 3.1 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 121 คน
- 3.2 นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 105 คน

7.2 เชิงคุณภาพ

7.2.1 ปริมาณผู้เรียนเพิ่มขึ้น ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560 - 2561

7.2.2 ปริมาณผู้เรียนที่ออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560 - 2561 ลดลง

7.2.3 ผลการผ่านเกณฑ์ตามโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

7.2.4 ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในระดับมาก

7.2.5 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียน โดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในระดับมาก

7. วิธีดำเนินงาน

7.1 จัดทำโครงการและเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ

7.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการ

7.3 ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ

7.4 ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อการดำเนินโครงการ

7.5 ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1) กิจกรรมเปิดบ้านวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

2) กิจกรรมแนะแนวสัญจร

3) กิจกรรมคนเรียนดีมีโควตา

4) กิจกรรมสร้างความเข้าใจ

5) กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

6) กิจกรรมการติดตามผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ออกกลางคันกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา

7.6 นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินโครงการ

7.7 ประเมินผลการดำเนินงานและสรุปผลการดำเนินโครงการและจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1. แต่งตั้งคณะกรรมการและ ผู้รับผิดชอบโครงการและ กิจกรรมภายใต้โครงการ	-	ตลอด ปีการศึกษา 2561	- ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ผู้บริหารประชุมครูผู้สอน ร่วม วางแผนกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินงานภายใต้โครงการ	-	ตลอด ปีการศึกษา 2561	- ผู้บริหารสถานศึกษา - ครู
3. ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ ประกอบด้วย 1) กิจกรรมเปิดบ้านวิทยาลัย เทคนิคปราจีนบุรี 2) กิจกรรมแนะแนวสัจจกร 3) กิจกรรมคนเรียนดีมีโควตา 4) กิจกรรมสร้างความเข้าใจ 5) กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน 6) กิจกรรมการติดตามผู้เรียน อาชีวศึกษาที่ออกกลางคัน กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา	120,000.- 50,000.- - 50,000.- 20,000.- 10,000.-	ตลอด ปีการศึกษา 2561	- ผู้บริหารสถานศึกษา - ครู - นักเรียน นักศึกษา - ผู้ปกครอง
4. สรุปผลการดำเนินกิจกรรม	-	เมษายน 2562	- ผู้บริหารสถานศึกษา - ครู
5. รายงานผลการดำเนินกิจกรรม	-	เมษายน 2562	- ผู้บริหารสถานศึกษา - ครู

9. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ปีการศึกษา 2561

10. งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน งบประมาณของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี 250,000.-
บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

11. สถานที่ดำเนินการ

วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี

12. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน
1.วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรีมีกิจกรรมเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคันของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 กิจกรรม	- สังเกตและบันทึกข้อมูลในการดำเนินกิจกรรม	- แบบสังเกต - แบบบันทึก
2. ผลการเปรียบเทียบปริมาณผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560-2561 ในภาพรวมเพิ่มปริมาณผู้เรียนให้ได้ร้อยละ 10	- ติดตามและบันทึกข้อมูลในการดำเนินกิจกรรม	- แบบบันทึก
3. ผลการเปรียบเทียบปริมาณผู้เรียนที่ออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560 – 2561 ในภาพรวมลดปริมาณการออกกลางคันไม่เกิน ร้อยละ 10	- ติดตามและบันทึกข้อมูลในการดำเนินกิจกรรม	- แบบบันทึก
4. มีผลผ่านเกณฑ์ตามโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบาย สนง. คณะกรรมการการอาชีวศึกษา	- ผ่านการประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	- เกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

12. การติดตามและประเมินผลโครงการ (ต่อ)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน
5. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคันของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมากขึ้นไป	- แบบสอบถามความคิดเห็น หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ	- แบบสอบถาม
6. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคันของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรีตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมากขึ้นไป	- แบบสอบถามความคิดเห็น หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ	- แบบสอบถาม

13. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

13.1 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบปริมาณผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560 - 2561

13.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบปริมาณผู้เรียนที่ออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2560 - 2561

13.3 ติดตามผลการผ่านเกณฑ์ตามโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

13.4 ทราบความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

13.5 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชูชื่น พงษ์ดี (2553) การวิจัยโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนราชดำริ โดยใช้การประเมินรูปแบบซิปป์ (CIPP Model) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ตามประเด็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ดังนี้

ด้านบริบท พบว่า การประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเป้าหมายของโครงการ การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพของนักเรียน และความต้องการของบุคลากร จากการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมาก

ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า การประเมินความพร้อมของวิธีการดำเนินการกับงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสมรรถภาพบุคลากรที่สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ พบว่า การประเมินการควบคุมการบริหารโครงการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร การดำเนินโครงการ และการตรวจสอบโครงการ ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านผลผลิต พบว่า ความสำเร็จของการดำเนินโครงการ การดำเนินโครงการตามเกณฑ์ มาตรฐานการประเมินโครงการ จำนวน 10 องค์ประกอบ ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลกระทบทางสุขภาพ ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย การมีสุขภาพดี (ดี) การดูแลสุขภาพ (เก่ง) และการมีความสุข (สุข) ความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ประมวลศิลป์ วิทยา (2557) การประเมินโครงการห้องเรียนพิเศษนำร่อง โรงเรียนจตุรพักตรพิมานราชดาภิเษกโดย CIPP MODEL กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหาร จำนวน 5 คน ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 10 คน ครูผู้สอน จำนวน 20 คน นักเรียนในโครงการ จำนวน 79 คน ครูที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ จำนวน 82 คน ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการ จำนวน 79 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 288 คน ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนจตุรพักตรพิมานราชดาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รูปแบบการดำเนินงานมีความชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ด้านปัจจัยนำเข้า ความพร้อมของการจัดเตรียมทรัพยากรด้านต่าง ๆ ที่นำมาใช้สำหรับการดำเนินงานโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ การดำเนินงานของโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิต ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมโครงการในด้านคุณลักษณะและความสามารถเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสรุปบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการห้องเรียนพิเศษนำร่อง

แบบพอเพียง โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อเสนอที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในการปรับปรุงการจัดโครงการและกิจกรรมอื่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ชุติมา ใจคล้าย (2557) การออกกลางคันของผู้เรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีวิเคราะห์การอยู่รอด มีฐานระยะเวลาการอยู่รอดและการวิเคราะห์เส้นทาง การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาฟังก์ชันการอยู่รอด มีฐานระยะเวลาการอยู่รอด อัตราเสี่ยงอันตราย และสาเหตุของการออกกลางคัน เพื่อศึกษาโมเดลของฟังก์ชันความเสี่ยงอันตราย และเพื่อศึกษาตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของผู้เรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง สถานศึกษาเดิม เกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPA) หลักสูตร และคณะวิชา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2547 จำนวน 587 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ข้อมูลสำหรับการวิจัยได้จากสำนักส่งเสริมงานวิจัยและการงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Window และ LISREL 9.10 (STUDENT) ผลการวิจัยพบว่า 1. จากการวิเคราะห์ตารางวิชาชีพ พบว่าภาคการศึกษาที่ 1 เป็นช่วงที่มีอัตราความเสี่ยงอันตรายสูงสุด โดยมีอัตราความเสี่ยงเท่ากับ 0.2418 และผู้เรียนอยู่รอดได้นานกว่าภาคการศึกษาที่ 1 เท่ากับ 78.43 % และไม่สามารถแสดงมีฐานระยะเวลาการอยู่รอดได้ เพราะยังไม่เกิดกรณีผู้เรียนจำนวนครั้งหนึ่งออกกลางคันในช่วงเวลาที่ศึกษา 2. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบฟังก์ชันการอยู่รอดของผู้เรียน โดยใช้การวิเคราะห์แบบ Log-rank Test ตัวแปรทำนายที่ให้ผลการเปรียบเทียบฟังก์ชันการอยู่รอดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ เพศ อายุ อาชีพของผู้ปกครอง เกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร และคณะวิชา 3. จากการวิเคราะห์โมเดลฟังก์ชันความเสี่ยงอันตรายต่อการออกกลางคันของผู้เรียน โดยการวิเคราะห์โมเดลการถดถอยของ Cox พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยงอันตรายต่อการออกกลางคันของผู้เรียน ได้แก่ เกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตร 4. ตัวแปรสังเกตที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการออกกลางคันของผู้เรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏเรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ สถานศึกษาเดิม คณะวิชา อายุ เกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตร ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรเกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อายุ คณะวิชา และเพศ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรหลักสูตร เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตร เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อายุ คณะวิชา และ เพศ

นงลักษณ์ ดิสสร (2557) การศึกษาปัจจัยและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามบริเวณที่ตั้ง และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 66 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 65 คน รวมทั้งสิ้น 131 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการศึกษาปัจจัยและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีจำแนกตามบริเวณที่ตั้งของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษาจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา คือสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิมิต ธิยาม (2558) การประเมินโครงการห้องเรียนพิเศษ เอ็ม อี พี โรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการห้องเรียนพิเศษ เอ็ม อี พี โรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการผู้ปกครองนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 374 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP MODEL) เป็นกรอบในการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการประเมินพบว่า โดยรวมทั้งด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการพิเศษ เอ็ม อี พี โรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ความสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียน

จอมทอง จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินถือว่าผ่านเกณฑ์ ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า มีความเหมาะสมและเพียงพอโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินถือว่าเกณฑ์ด้านกระบวนการ พบว่า กระบวนการดำเนินโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินถือว่าผ่านเกณฑ์ และด้านผลผลิต พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินถือว่าผ่านเกณฑ์

โกมล จันทร์ทงษ์ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของผู้เรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ศุนย์สระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของผู้เรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศุนย์สระแก้ว พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นสาเหตุการออกกลางคันมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านสถานศึกษา และด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ 2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศุนย์สระแก้ว พบว่าด้านสถานศึกษา ได้แก่ ควรมีการผ่อนชำระค่าเทอม การบริหารจัดการศึกษาควรมีความชัดเจน มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมด้านอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ ไม่ควรสอนเนื้อหาที่ยากเกินไป เตรียมการสอนและมีเนื้อหาใหม่ ๆ มีจิตวิทยาการสอน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เน้นความรู้ ให้สามารถสื่อสารกับโลกภายนอกได้ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ ควรเปิดหลักสูตรที่ตอบสนองตลาดแรงงานและความต้องการท้องถิ่น มีหลักสูตรหลายสาขา มีอาจารย์ประจำหลักสูตรเพียงพอ มีการปรับพื้นฐานความรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ด้านส่วนตัวของผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนควรสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความตระหนักถึงอนาคต มีความคิดเป็นของตนเอง กระตือรือร้น มุ่งมั่นเรียนให้จบ มีความรับผิดชอบ และใช้เพื่อนโน้มน้าวกรณีไม่สนใจเรียน ด้านสภาพครอบครัว ได้แก่ ควรช่วยเหลือเกื้อกูลและทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น ช่วยกันลดค่าใช้จ่าย ที่ไม่จำเป็น และประหยัด หาช่องทางเพิ่มรายได้ช่วยเหลือครอบครัว หรือหารายได้ระหว่างเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ควรจัดบรรยากาศในมหาวิทยาลัยให้น่าเรียน มีหอพักผู้เรียน มีกิจกรรมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ปรับเวลาให้เลิกเรียนเร็วขึ้น มีแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง การคบเพื่อน ยาเสพติด โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่บ้านเช่า 3. ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศุนย์สระแก้ว พบว่าให้มีการลดค่าเทอมหรือผ่อนชำระได้ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบริหารจัดการและการกำหนดนโยบายให้มีความชัดเจน มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ตอบสนอง ตลาดแรงงาน พัฒนามหาวิทยาลัยให้มีบรรยากาศน่าเรียน มีอาจารย์เพียงพอ และมีหอพักผู้เรียน

ชำนาญ ปามาสงษ์ (2558) ได้ศึกษาการออกกลางคันในระดับอุดมศึกษา ปัญหาที่ต้องเร่งให้ความสนใจแก้ไข รายละเอียดดังนี้ การเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย มีวิธีการคัดเลือก

ทั้งแบบระบบปรับตรงและระบบส่วนกลาง ซึ่งกว่าที่จะเข้าศึกษาต่อได้นั้น ต้องสูญเสียทั้งเวลาและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อนิสิตได้เข้ามาศึกษาแล้วยังมีบางส่วนต้องออกจากระบบการศึกษาไป ซึ่งเราเรียกว่า การออกกลางคันนับเป็นการสูญเสียค่าทางการศึกษาโดยการออกกลางคันนี้เป็นปัญหาหนึ่งของการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) คุณลักษณะส่วนบุคคลของนิสิต ได้แก่ ความรับผิดชอบ สุขภาพ ความสัมพันธ์ในครอบครัวของนิสิต สถานะทางเศรษฐกิจ ผลการเรียนเดิมและการตัดสินใจเลือกคณะที่ศึกษาต่อ 2) คุณลักษณะภายนอกที่เกี่ยวข้องกับนิสิต ได้แก่ การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา อาจารย์ผู้สอน อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ประจำชั้น

ปฏิภาณ อินทเนตร (2558) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการแก้ปัญหาให้นักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนวังเหนือวิทยาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนวังเหนือวิทยาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556 มีนักเรียนออกกลางคันจำนวน 165 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 7,342 คน คิดเป็นร้อยละ 2.252 เหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน คือ เหตุที่เกิดจากตัวของนักเรียน มีประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น คือ 1) ปัญหาการเรียน 2) ทักษะชีวิต และ 3) ความยากจนโดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว 2) ปัจจัยด้านโรงเรียน 3) ปัจจัยด้านสังคม 4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแก้ปัญหาให้นักเรียนออกกลางคันของโรงเรียนวังเหนือวิทยา 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมความถนัดตามความต้องการของนักเรียน 2) สร้างงานและส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ที่สุจริตระหว่างเรียน 3) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นรูปแบบที่มาตรฐาน 4) สร้างความรู้และสร้างความตระหนักให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) สร้างเครือข่ายทางสังคมและหน่วยงานภายนอกในการกำกับ ติดตามและช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ 6) สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว

ธนวัฒน์ ทัศนะบุตรและบรรชกร กล้าหาญ (2559) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนผู้เรียนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ ปี 2559 มีอัตรา การออกกลางคันร้อยละ 1.17 ของผู้เรียน โดยสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของผู้เรียนที่ได้ ข้อมูลจากครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครองเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัญหาด้านครอบครัว (3.92) ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา (2.74) ปัญหาด้านครูผู้สอน (2.54) ปัญหาด้านหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน (2.53) ปัญหาด้านผู้เรียน (2.48) และปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา (2.16) โดยมีระดับค่าเฉลี่ยของปัญหารวมที่ (2.72) มีปัญหาในระดับปานกลาง พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการออกกลางคันมากที่สุดตามความเห็นของครูผู้สอน คือ การขาดเรียนบ่อยครั้ง การขาดความรับผิดชอบในการเรียน และการทะเลาะวิวาท ส่วนในด้านของระบบการดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา 3 อันดับแรกคือ การจัดกิจกรรม homeroom การมีครูที่ปรึกษาคอยดูแล และการจัดกิจกรรมเสริม

หลักสูตรอย่างเหมาะสม แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนตามความเห็นของครูผู้สอน คือ การสร้างแรงจูงใจในการเรียนด้านวิชาชีพ การพัฒนาครูผู้สอนตามแนวการสอนสมัยใหม่ การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น การปรับภูมิทัศน์สถานศึกษาให้สวยงาม การสร้างเครือข่ายนอกสถานศึกษาและมีกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนตามความเห็นของผู้เรียน คือ การหาศิษย์เก่าดีเด่นมาเป็นแบบอย่าง ครูมีความตั้งใจสอนจัดรายวิชาที่เหมาะสม จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสวัสดิการ จัดหาแหล่งวิทยากรที่ดี สร้างความเข้าใจผู้ปกครองในการเรียนวิชาชีพ แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนตามความเห็นของผู้ปกครอง คือ ให้สถานศึกษาดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ให้เข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย จัดรายวิชาตามความต้องการผู้เรียน เน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา และให้มีแหล่งชุมชนโดยรอบที่ดี

นุรซีตา เพอแผละ (2559) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รายละเอียดดังนี้ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือการ สัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญในการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ ปัญหาการมีวามสุขและยาเสพติดของนักเรียน ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาความสัมพันธ์เชิงคู่สวาระหว่างเรียนอันนำไปสู่การออกจากระบบการศึกษาอย่างสมบูรณ์ วัฒนธรรมการแต่งงานเพิ่มความรับผิดชอบและหลุดจากระบบการศึกษาอย่างถาวร เยาวชนถูกเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ใช้แรงงานก่อนวัยอันควร

ปรางทิพย์ เสยกระโทกและวันทนารี สุวรรณกลาง (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของผู้เรียนวิทยาลัยธาตุพนม มหาวิทยาลัยนครพนม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของผู้เรียนวิทยาลัยธาตุพนม มหาวิทยาลัยนครพนมโดย ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของผู้เรียนที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านส่วนตัวของผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านครอบครัวผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าผู้เรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษาที่สมัครเรียนและสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ในขณะที่เมื่อพิจารณาจากตัวแปรด้านอาชีพของผู้ปกครองรายได้ต่อเดือนในครอบครัว ระยะทางจากบ้านถึงวิทยาลัยและการพักอาศัยที่แตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

ปริญญา มีสุข (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง 1 การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาเขตภาคกลาง 1 และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในการตัดสินใจออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาเขตภาคกลาง 1 ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 จำนวนทั้งสิ้น 120 คน ที่ได้มาจากการคำนวณขนาดตัวอย่างจากโปรแกรมสำเร็จรูปและสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ผลการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นในการตัดสินใจออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การให้ความสำคัญกับการศึกษาของครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ -0.456 เศรษฐฐานะ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.339 สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.208 ทศนคติ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ -0.156 และการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ -0.136

พุทธชาติ สร้อยสน (2559) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรในสถานศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือหนองคาย รายละเอียดดังนี้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการหาแนวทางในการลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ผู้เรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยประชากรที่ทำการศึกษา คือ นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของทางวิทยาลัย โดยวิธีการสุ่ม ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยนั้น พบว่าสภาพปัญหาของการออก กลางคันของนักเรียน ผู้เรียน ได้แก่ ปัญหาจากรื่องส่วนตัว ครอบครัว สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและภายนอก สถานศึกษา สำหรับแนวทางการลดปัญหาการออกกลางคัน คือ การที่ครูและผู้ปกครองให้คำปรึกษา และการดูแลอย่างใกล้ชิด มีระบบดูแลนักเรียน การอบรมพัฒนาครูที่ปรึกษาและกิจกรรมเสริมหลักสูตร การเรียนการสอน

วิซขพร เทียบจตุรัส (2559) ได้ศึกษาการลดอัตราการออกกลางคันของผู้เรียนชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ด้วยโครงการเรียนปรับพื้นฐาน รายละเอียดดังนี้ การเรียนปรับพื้นฐานเป็นวิธีการหนึ่งในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมก่อนที่จะเข้าเรียนในภาคการศึกษาปกติ โดยการเรียนปรับพื้นฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีพื้นฐานความรู้โดยเฉลี่ยใกล้เคียง และมีพื้นฐานความรู้เพียงพอในการเรียนในระดับอุดมศึกษาต่อไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้นำ การเรียนปรับพื้นฐานมาใช้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2557 โดยทุกคณะจัดให้มีการปรับพื้นฐานในวิชา คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาชีพของคณะ โดยมุ่งหวังว่าผู้เรียนจะมีความพร้อมมากยิ่งขึ้นในการเรียนและลดอัตราการตกออกกลางคันได้ หากแต่ว่าอัตราการตกออกกลางคันของวิทยาลัยก็ยังคง

ไม่ลดลง โดยในปี 2557 มีผู้เรียนลาออกและพ้นสภาพถึง 875 คน การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนชั้นปีที่ 1 โดยโครงการเรียนปรับพื้นฐาน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังการเรียนปรับพื้นฐาน ด้วยการใ้การวิจัยแบบผสมผสานในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภำร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยสำรวจจากผู้เรียนชั้นปีที่ 1 ในปี 2559 จำนวน 468 คน ผลการวิจัยพบว่า มีเพียง 13 สาขาวิชาใน 5 คณะ เท่านั้นที่จัดให้มีการเรียนการปรับพื้นฐาน คือคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะศิลปศาสตร์ การวิจัยพบว่าอัตราการตกออกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนปรับพื้นฐาน เนื่องจากอัตราการตกออกคณะที่จัดให้มีการเรียนปรับพื้นฐาน พบว่าผู้เรียนที่เรียนปรับพื้นฐานร้อยละ 71.24 พึงพอใจและเห็นประโยชน์ของการเรียนปรับพื้นฐานในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพว่าการเรียนปรับพื้นฐานเป็นสิ่งที่จำเป็น และมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ของผู้เรียน ผู้เรียนยังแสดงความเห็นว่าเนื้อหาของการเรียนปรับพื้นฐานควรสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 และควรจัดให้มีวิชาเพิ่มอีกหลาย ๆ วิชา

ศศิขันธ์ กล่ำขยัน (2559) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปากช่อง ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านผู้เรียนโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.53$ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา รายด้าน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาการทะเลาะวิวาท ผู้เรียนไม่มีระเบียบวินัยและไม่มีความรับผิดชอบในการเรียนและผู้เรียนไม่มีความถนัดตรงตามสาขาวิชาที่เลือกเรียน ครูผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่ตรงตามสาขาวิชา และครูผู้สอนมีภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน 2. ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.14$ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา รายด้าน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูผู้สอนมีภาระงานนอกเหนือการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนไม่ใช้จิตวิทยาในการสอน และครูผู้สอนไม่สร้างแรงจูงใจและจัดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม 3. ด้านผู้ปกครอง โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.17$ อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้านปัญหาที่พบมากที่สุด ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี ผู้เรียนไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่สามารถแก้ปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนได้และผู้เรียนขาดความอบอุ่นในครอบครัว 4. แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาระดับศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปากช่องควรมีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียน ผู้เรียนและประชุมผู้ปกครองทุกปีการศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อเป็นการชี้แจงทำความเข้าใจในเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับให้กับผู้ปกครองและนักเรียน ผู้เรียนได้รับทราบแนวปฏิบัติของสถานศึกษา โครงการออกเยี่ยมบ้านหลังเลิกเรียน โดยให้ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านนักเรียนที่ปรึกษาให้ครบทุกคน เพื่อเป็นการรับทราบปัญหาที่แท้จริง ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองควรให้คำปรึกษา ดูแล เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด คอยให้คำแนะนำและเป็นเพื่อนที่ดีกับ

ภูมิทัศน์ภายในสถานศึกษาให้น่าอยู่ จัดหาทุนการศึกษานักเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาผู้ปกครองมีรายได้น้อย และไม่แน่นอน ส่งเสริมการรายได้ระหว่างเรียน เร่งรัดการดำเนินการกองทุน เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา การคัดกรองผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง การตรวจสอบสารเสพติด การประชุมร่วมกับผู้ปกครองและ นักเรียนผู้เรียน กลุ่มเสี่ยง ที่มีพฤติกรรม ติดเกมส์การดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งมีนเมาประเภทต่าง ๆ การบริหารจัดการ ระบบฐานข้อมูล สถานที่สุ่มเสี่ยงที่อยู่ใกล้สถานศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ ชุมชน

บุญตา แซ่เล็ก, มนตรี วงศ์สะพาน และแพนิตา ทรงรัมย์ (2559) การประเมินโครงการห้องเรียน เทคโนโลยี ตามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กับโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม โดยใช้ รูปแบบการประเมิน 360 องศา การประเมินโครงการเป็นขั้นตอนแนวทาง เพื่อใช้ศึกษาประกอบการ ตัดสินใจ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาโครงการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น การประเมินครั้งนี้มี จุดมุ่งหมาย 1) ประเมินโครงการห้องเรียนเทคโนโลยี ตามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กับโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา ใน 4 ด้าน ด้านบริบทของ หลักสูตรห้องเรียนเทคโนโลยี ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการสอน ด้าน ผลลัพธ์การจัดการเรียนการสอน 2) เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานโครงการห้องเรียนเทคโนโลยีข้อมูล ย้อนหลัง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร จำนวน 7 คน ผู้สอน จำนวน 7 คน ได้แก่ ครูโรงเรียนท่า ขอนยางพิทยาคม จำนวน 5 คน อาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 2 คน นักเรียนโครงการ ห้องเรียนเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 จำนวน 37 คน รวมทั้งสิ้น 88 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกผลการเรียนรู้ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการห้องเรียนเทคโนโลยี ตามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย มหาสารคามกับโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอน มีความคิดเห็น สอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ผลการประเมินดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าเป้าหมาย ของหลักสูตรมีความเหมาะสม รายวิชามีการกำหนดรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นได้เหมาะสม ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตร ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ให้ ชัดเจน ด้านผลลัพธ์ จากการประเมินคุณภาพของผู้เรียน พบว่า คุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และหลักสูตรสถานศึกษามี ความเหมาะสม สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้นต่อ

การเรียน มีระเบียบวินัย เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เสียสละ ขยัน หมั่นเพียร ตรงต่อเวลา และรักความเป็นไทย ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

2. แนวทางการดำเนินโครงการห้องเรียนเทคโนโลยีด้านข้อมูลย้อนกลับจากการวิจัย พบว่า ควรมีการพัฒนาการอบรมให้อาจารย์และครูผู้สอน เพื่อเพิ่มเทคนิคและปรับปรุงแบบการสอน และการพัฒนานักเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มารณนำความรู้ที่ได้รับกลับไปประยุกต์และพัฒนาการเรียน และผลงานของนักเรียน ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนในพื้นที่ได้อย่างดีสถานศึกษาจึงเป็นหนึ่งในอันเดียวกันกับประชาชนในพื้นที่และชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

พิมพ์ผกา วงศ์ทองแก้ว และคณะ (2560) ได้ศึกษาสาเหตุออกกลางคันของผู้เรียนหลักสูตร บัญชีบัณฑิต ตามทัศนคติของผู้เรียนปกติ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร รายละเอียดดังนี้ การศึกษาวิจัย “สาเหตุการออกกลางคันของผู้เรียนหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ตามทัศนคติของผู้เรียนปกติ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร” วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสาเหตุออกกลางคันของผู้เรียน หลักสูตรบัญชีบัณฑิต ตามทัศนคติของผู้เรียนปกติสาขาวิชาการ บัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) คือ การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เรียนภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ปี การศึกษา 2559 จำนวน 300 ชุด ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบ 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายใน มหาวิทยาลัย 2) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร 3) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร 4) ปัจจัย ด้านบรรยากาศและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน 5) ปัจจัยด้านส่วนตัวของผู้เรียน และ 6) ปัจจัยด้าน สถานภาพครอบครัว จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของผู้เรียน หลักสูตรบัญชี บัณฑิต ทั้ง 6 ปัจจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 2.4080) คิดเป็นร้อยละ 40.13 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของผู้เรียนหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ตามทัศนคติของผู้เรียน ปกติ 3 ปัจจัยแรก คือ 1) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร 2) ปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุน การเรียนการสอน 3) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนของหลักสูตร สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนออกกลางคัน คือ 1) ความไม่เหมาะสมของอาคารเรียนอาคารปฏิบัติการ 2) ความยากของเนื้อหาวิชาของหลักสูตร 3) อาจารย์ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย 4) ความไม่พร้อมของเอกสาร และอุปกรณ์การสอน 5) ผู้เรียนมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน 6) พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่สนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน

ชาติ รูปงามและดินตา ดวงวิไล (2561) ได้ศึกษาการแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน วิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสอดคล้องขององค์ ประกอบและตัวชี้วัดของการแก้ปัญหาการออกกลางคันโดยรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด พบว่า 5 องค์ ประกอบ 45 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันการแก้ปัญหาการออกกลางคัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) สภาพพึงประสงค์ในการแก้ปัญหาการออกกลางคัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) การแก้ปัญหาการ ออกกลางคันของวิทยาลัยที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า มีการคัดเลือกนักเรียน ผู้เรียน การพัฒนานักเรียน ผู้เรียน มีการพัฒนาครูผู้สอน ตรวจประเมินเอกสารประกอบการสอน แผนการสอน นิเทศการสอน ส่ง เสริมครูเข้ารับการอบรมด้านการสอน มีการพัฒนาครูที่ปรึกษา การประชุมมอบหมายหน้าที่ครูที่ปรึกษาประจำกลุ่มนักเรียนผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลายตามมาตรฐานวิชาชีพ 5) การ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

S. Lin and X. Huang (2011) คุณภาพการบริการด้านการท่องเที่ยวในองค์กรนั้นมีข้อกำหนดไว้ในแง่ของคุณภาพด้านความเป็นเลิศคุณภาพ ด้านคุณค่าคุณภาพความสอดคล้อง และคุณภาพต่าง ๆ เหล่านี้ นั้น เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการตอบเจตจำนงและความคาดหวังของลูกค้าด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น ความเป็นเลิศด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในการบริการเป็นอย่างมาก ความสำคัญของระบบข้อมูลสารสนเทศสามารถเพิ่มกำไรให้ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวโดยการใช้โปรแกรมประยุกต์ที่มีประโยชน์ และซอฟต์แวร์ที่มีคุณภาพ สามารถให้ได้ ระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ จะต้องสอดคล้องกับความต้องการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของผู้บริโภค วิจัยนี้พยายามที่จะเปรียบเทียบกับการศึกษาเกี่ยวกับบริการก่อนหน้านี้ และเพื่อพิสูจน์ว่ารูปแบบการประเมินคุณภาพด้านการบริการการท่องเที่ยว สามารถจับภาพปรากฏการณ์การบริการด้านการท่องเที่ยวเพื่อหาปัจจัยหลักขององค์กร ที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มคุณภาพการบริการด้านการท่องเที่ยว

Louis Volante and Danielle Beckett (2011) ได้สัมภาษณ์ครู 20 คน ที่ทำงานในโรงเรียนประถม และมีมัธยมในออนแทรีโอทางใต้ของแคนาดา 2 แห่ง เกี่ยวกับความเข้าใจ และการใช้กลยุทธ์การประเมินระหว่างเรียน วิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์ตามวิธีการเปรียบเทียบแบบคงที่และพบว่า มีรูปแบบใหม่ ๆ มากมาย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความไม่สมดุลในการใช้วิธีการประเมินระหว่างเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูหลายคนสังเกตเห็นว่า มีความตึงเครียดในการใช้กลยุทธ์การประเมินระหว่างเรียน เช่น การประเมินเพื่อน และการประเมินตนเอง การอภิปรายมุ่งเน้นไปที่ความหมายของการปฏิรูปการศึกษาครู และการพัฒนาวิชาชีพในการทำงาน เพื่อให้ เกิดการเสริมแรงกัน ระหว่างการวิจัย โดยการใช้กลยุทธ์การประเมินระหว่างเรียนควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติในห้องเรียนที่ร่วมสมัย

Joe Kibuye Wadawi (2013) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้รับการนิยามว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียน ที่ต้องการการพึ่งพาซึ่งกันและกันในเชิงบวก ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ทักษะในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล การปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมการขายแบบตัวต่อตัว และการ

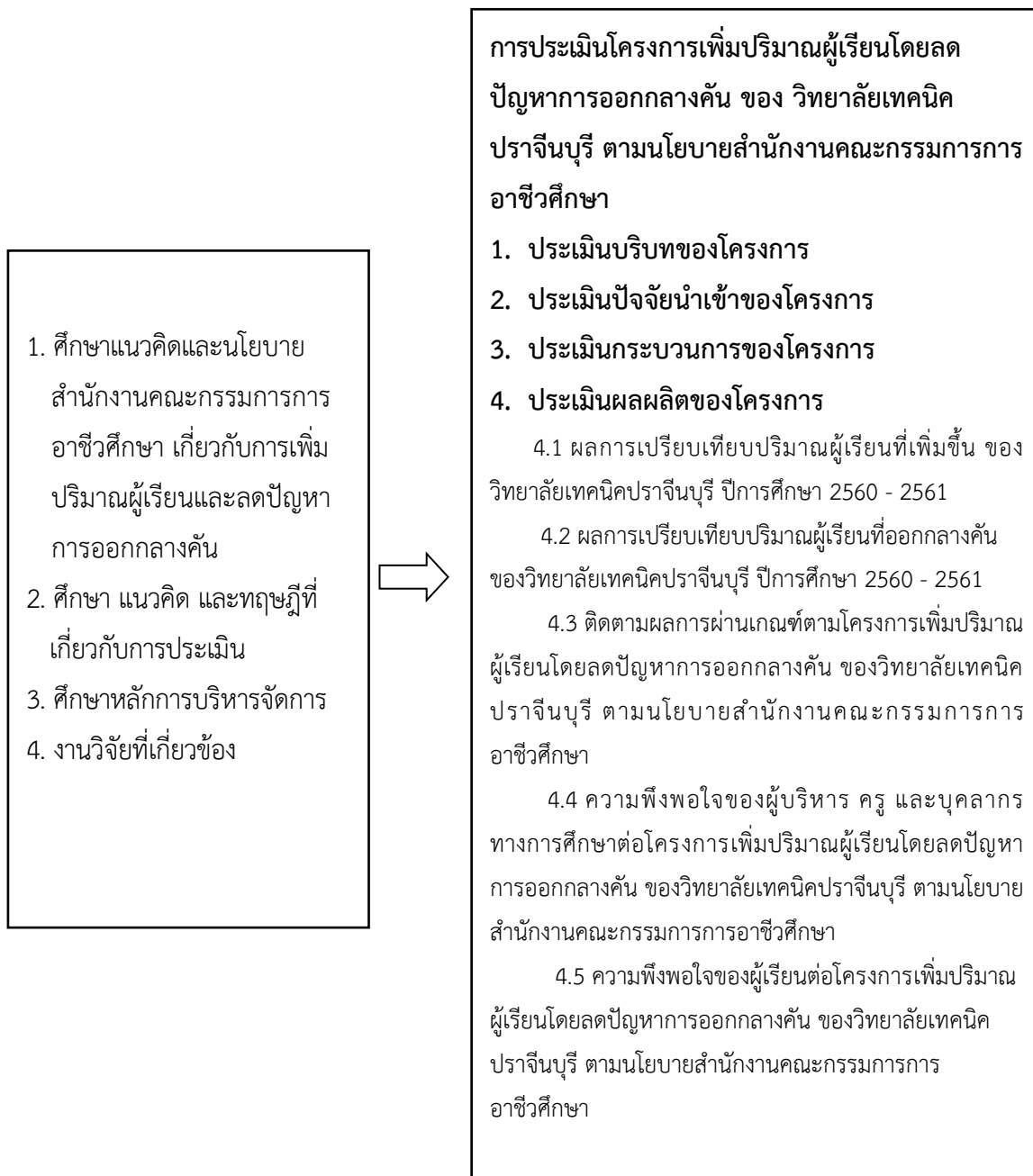
ประมวผลผล มีการใช้เทคนิคอย่างหลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ในกลุ่มนักศึกษา สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการบริการ ในขณะที่หลายวิธีมีผลดีในการจูงใจ และการเรียนรู้ของนักเรียน แต่บางวิธีกลับทำให้เกิดการต่อต้านในการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการใช้เทคนิค การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยใช้กลุ่มนักเรียนที่เลือกในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการบริการใน มหาวิทยาลัย Strathmore ประเทศเคนยา ในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างจะได้รู้จักพื้นฐานเกี่ยวกับ วิธีใช้เทคนิคที่เลือก หลังจากนั้นก็จะให้กลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคนั้นในช่วงการเรียนรู้ที่ระบุ จากนั้น ก็จะทำให้ นักเรียนกรอกแบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพการเรียนรู้ของเทคนิค และทัศนคติเกี่ยวกับพลวัตร ของกลุ่ม การศึกษาครั้งนี้ พบว่า มีลักษณะเฉพาะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมบางด้าน ที่ควรสนับสนุน และลักษณะเฉพาะด้านบางด้านที่ไม่ควรสนับสนุน วิจัยฉบับนี้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ควรพิจารณา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการบริการในแอฟริกา

Seth B. Barandon and Dulce F. Atian (2016) การประเมินมีบทบาทสำคัญ ในการทำให้ การศึกษามีคุณภาพในสามด้านของการศึกษา การประเมินถือว่าเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญนอกเหนือจาก หลักสูตรและการสอน ดังนั้น นักการศึกษาต้องให้รางวัลแก่เทคนิคการประเมินในห้องเรียน การศึกษาเชิงพรรณานี้กำหนดระดับของการรับรู้ และขอบเขตของการใช้เทคนิคการประเมินในห้องเรียน โดย คณาจารย์ของวิทยาลัยรัฐใน Bicol ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 76 คนถูกเลือกแบบสุ่ม ทั้งจาก ลูกจ้างประจำ และสัญญาจ้างของคณะซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถามผลการวิจัย พบว่า คณาจารย์ได้รับรู้ถึงเทคนิคการประเมินในระหว่างเรียน และเทคนิคการประเมินผลสรุป นอกจากนั้น คณาจารย์ก็ได้ใช้ทั้งเทคนิคการประเมินระหว่างเรียน และเทคนิคการประเมินผลสรุปผลการ ทดสอบสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมากระหว่างระดับการรับรู้ และ ขอบเขตของการใช้เทคนิคการประเมินจากผลการวิจัย พบว่า ระดับการรับรู้ของคณาจารย์สูงกว่า ระดับ การใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนมาตรการที่เสนอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้เทคนิคการประเมิน ในชั้นเรียน คือ การฝึกอบรมในการประเมินในห้องเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ จากภายนอกการติดตามผลอย่าง เข้มข้น หลังจากการฝึกอบรมและการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน

กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

ผู้ประเมินได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เกี่ยวกับการเพิ่ม ปริมาณผู้เรียนและลดปัญหาการออกกลางคัน
2. ศึกษา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมิน
3. ศึกษาหลักการบริหารจัดการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการเพิ่มปริมาณผู้เรียนโดยลดปัญหาการออกกลางคัน
ของวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา